

**ÖZEL OKULLARDA ÇİFT DİLLİ EĞİTİM UYGULAMASINDA
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: İSTANBUL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA**

Beyza Büşra Karakuş

OCAK 2023

**ÖZEL OKULLARDA ÇİFT DİLLİ EĞİTİM UYGULAMASINDA
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: İSTANBUL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA**

**BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

BEYZA BÜŞRA KARAKUŞ

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE PLANLAMASI DALINDA
YÜKSEK LİSANS DERECEİ İÇİN GEREKLİ ÇALIŞMALAR
YERİNE GETİRİLMİŞTİR**

OCAK 2023

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

09/01/2023

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY FORMU

Program Adı:	Eğitim Yönetimi ve Planlaması
Öğrencinin Adı Soyadı:	Beyza Büşra KARAKUŞ
Tezin Adı:	Özel Okullarda Çift Dilli Eğitim Uygulamasında Öğretmen Görüşleri: İstanbul İlinde Bir Araştırma
Tez Savunma Tarihi:	09.01.2023

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ahmet ÖNCÜ

Enstitü Müdürü

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

	Ünvanı, Adı Soyadı	İmza
Tez Danışmanı:	Prof.Dr. Hatice Necla KELEŞ	
2. Üye:	Dr.Öğr. Üyesi A. Naci ÜNAL	
3. Üye:	Dr.Öğr. Üyesi Mehmet SAYGILI	

Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde, bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.

Ad, Soyad : Beyza
Büşra KARAKUŞ

İmza :

ÖZET

ÖZEL OKULLARDA ÇİFT DİLLİ EĞİTİM UYGULAMASINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: İSTANBUL İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Karakuş, Beyza Büşra

Eğitim Yönetimi ve Planlaması Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hatice Necla KELEŞ

Ocak 2023, 45 sayfa

Bu çalışmanın temel amacı, çift dilli eğitimin olumlu ve geliştirilmesi gereken yönleri hakkında bilgi sahibi olmaktır. Bunun araştırılması için farklı branş dallarından öğretmenlere konu hakkında sorular sorulacaktır. Planlama yapılırken örgüt amaçlarının gerçekleşmesinde olumlu katkı sağlaması hedeflenmiştir. Araştırmamanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde İstanbul ilinde yer alan çift dilli eğitim kurumu öğretmenleridir. Araştırmada katılımcıların, FÜTZ analizi aşamalarına göre, bilingual (çift dilli) eğitim veren kurumlarının üstünlükleri ve zayıflıkları ile karşılaşabileceği olası tehditler ve değerlendirebileceği olası fırsatlara ilişkin görüşleri incelenmiştir. Nominal grup tekniğinde analizi yapılacak olan konu ile ilgili güncel bilgilere sahip 7 öğretmen katılımcı olmuştur. Araştırma sonuçlarına göre demografik değişkenlere göre özel okullarda çift dilli eğitim uygulamasında görev yapan öğretmenler arasında bir fark olup olmadığı incelenmiş olup mezuniyet durumlarına, yaşa, kıdemine öğrenim durumuna göre bir fark olmadığı saptanmıştır. Katılımcılar çift dilli eğitim veren kurumların en güçlü yönlerinin öğrenciler için doğal bir öğrenme ortamı sunduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin gördükleri yoğun İngilizce ders saatleri hem akademik hem de sosyal konularda gelişmelerini sağladığı da ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Çift Dilli Eğitim, Eğitim, Özel Okullar, FÜTZ (SWOT) Analizi.

ABSTRACT

TEACHERS' VIEWS ON BILINGUAL EDUCATION IN PRIVATE SCHOOLS: A RESEARCH IN ISTANBUL

Karakuş, Beyza Büşra

Educational Administration and Planning Master's Program

Supervisor: Prof. Dr. Hatice Necla KELEŞ

January 2023, 45 pages

The main purpose of this study is to have information about the positive and developmental aspects of bilingual education. To investigate this, teachers from different branches will be asked questions about the subject. While planning, it is aimed to make a positive contribution to the realization of the goals of the organization. The study group of the research is the teachers of bilingual education institutions located in the province of Istanbul in the 2022-2023 academic year. In the research, the participant's views on the advantages and weaknesses of bilingual education institutions, the possible threats they may encounter, and the possible opportunities they can evaluate, were examined according to the FUTZ analysis stages. 7 teachers who had up-to-date information about the subject to be analyzed in the nominal group technique were participants. According to the results of the research, it was examined whether there was a difference between the teachers working in the implementation of bilingual education in private schools according to demographic variables, and it was determined that there was no difference according to their graduation status, age, seniority, and education level. Participants stated that the strongest aspects of bilingual education institutions offer a natural learning environment for students. It has also been revealed that the intensive English lesson hours that students see enable them to develop both academically and socially.

Keywords: Bilingual Education, Education, Private Schools, SWOT Analysis.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimde bana kattığı değerli bilgiler için ve tez çalışmamın her aşamasında yanımda olan, değerli danışman hocam; Prof. Dr. Hatice Necla KELEŞ'e;

Çift dilli eğitimi geliştirmek adına araştırmama katkıda bulunan tüm öğretmen arkadaşlarıma;

Bir sınıf öğretmeni ve İngilizce öğretmenin uyum içinde, sevgi ve saygı dolu bir sınıfta çalışabileceğini gösterdiğimiz değerli meslektaşım, partnerim Canan Sakal'a;

Tezimin bütün aşamasında yanımda olan, bilgilerini ve desteğini benden esirgemeyen sevgili eşim Süleyman Can Karakuş'a;

Ve bugünlere gelmemi sağlayan canım annem ve babama;

Teşekkür ederim...

İÇİNDEKİLER

İNTİHAL.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
Bölüm 1 Giriş	1
1.1 Teorik Çerçeve.....	1
1.2 Problem Durumu	3
1.3 Araştırmanın Amacı.....	4
1.4 Araştırma Soruları	4
1.5 Çalışmanın Önemi	5
1.6 Tanımlar.....	7
Bölüm 2 Alan Yazın Taraması	8
2.1 Erken Yaşta Yabancı Dil Öğrenimi.....	8
2.2 Özel Okullar Yabancı Dil Eğitimi	10
2.3 Çift Dillilik	12
2.4 Çift Dilli Eğitim.....	12
2.5 Çift Dilli Eğitim Kurumu Olmak.....	13
2.6 Çift Dilli Eğitimde Akademik Yaklaşım	15
Bölüm 3 Yöntem.....	17
3.1 Araştırma Modeli.....	17
3.2 Çalışma Grubu.....	18
3.3 Verilerin Toplanması	19
3.3.1 Veri toplama araçları.	20

3.3.2 Veri toplama işlemleri.	20
3.3.3 Veri analiz işlemleri.....	21
3.3.4 Geçerlik ve güvenirlik.	21
3.4 Sınırlamalar.....	23
Bölüm 4 Bulgular	24
4.1 Pedagojik Etkileri	24
4.2 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Güçlü Yönleri	25
4.3 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Zayıf Yönleri.....	25
Bölüm 5 Tartışma ve Sonuçlar	26
5.1 Araştırma Sorunlarının Bulgularının Tartışılması	26
5.2 Sonuçlar	38
5.3 Öneriler.....	40
KAYNAKÇA	41

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLÖLAR	
Tablo 1 Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri	19
Tablo 2 Öğretmenlerin Çift Dilli Eğitimde Öğrenciler İçin Görüşlerine Göre SWOT Matrisi	26
Tablo 3 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrenciler için Güçlü Yönleri..	28
Tablo 4 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrenciler için Zayıf Yönleri	29
Tablo 5 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrencilere Sağladığı Fırsatlar .	30
Tablo 6 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrenciler İçin Karşı Olası Tehditleri	31
Tablo 7 Öğretmenlerin Çift Dilli Kurumlarda Çalışan Öğretmenler İçin Görüşlerine Göre SWOT Matrisi	32
Tablo 8 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenler İçin Güçlü Yönleri	34
Tablo 9 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenler İçin Zayıf Yönleri	35
Tablo 10 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenler için Sağladığı Fırsatlar	36
Tablo 11 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenlere Olası Tehditleri	37

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde; araştırmaya dair genel bir bakış yapılacak, problem durumuna, çalışmanın amacına, araştırma sorularına, çalışmanın önemine ve tanımlara yer verilecektir.

1.1 Teorik Çerçeve

Yabancı dillerin öneminin gün geçtikçe artması ve kendini gerek iş dünyasında gerek eğitim hayatında göstermesiyle birlikte eğitim camiasına da yeni bir kapı aralanmıştır. İngilizce öğreniminin faydaları ve bu faydaların ne kadar etkili olduğu üzerine yapılan araştırmalar alan yazında uzun süredir varlığını sürdürmektedir. Bu duruma farklı bir bakış açısıyla bakılırsa, günümüz dünyasının en önemli yabancı dillerinin başında İngilizce gelmektedir. Sanat, kültür, bilim, sanayi ve ulaşım alanlarındaki büyümelerden dolayı insanlar kendi dillerinden farklı bir dil öğrenme gereği duymaya başlamıştır. Tüm bunlar göz gönünde bulundurulduğunda İngilizce çok büyük bir önem kazanmaya başlamıştır.

Günümüzde yabancı dil dersleri özellikle İngiliz dili eğitimi okullarda klasik yöntemlerle, ezbere dayalı, verimli bir şekilde öğretilemez hale gelmiştir. Haftada 4 ila 6 saat arasında değişen ders programlarının neredeyse tüm yoğunluğunu dilbilgisine ayıran okullarda öğrenciler ezbere dayalı, entelektüel olarak gelişmeden, sürekli zihinlerinde Türkçe-İngilizce çeviri yaparak geçirdikleri gözlemlenmiştir. Gelişmiş ülkelerin müfredatlarını inceleyen, başarılı ve ana dili gibi yabancı dil konuşabilen kişiler yetiştirmek adına Türkiye’de sayısı fazla olmamakla birlikte bazı kurumsal okullar çift dilli eğitim sistemine geçmişlerdir. Soyut düşünmeyi geliştirdiği (Bonfiglio, 2017), sosyal ve bilişsel gelişime katkıda bulunduğu ve daha iyi kariyer seçenekleri sunduğundan dolayı (Kamanetz, 2016) okullarda kullanılan sistemlerden birisi çift dilli eğitim modelidir. Bu eğitimde yabancı dil öğreniminin artması ve öğrencilerin özgüvenli bir şekilde yetişmeleri hedeflenmektedir. 21. yüzyılın en önemli unsuru olan teknoloji eğitimin içine entegre olmuştur. Öğrencilerin eğlenerek öğrenmeye başlayıp okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerini daha iyi kazandıkları gözlemlenmiştir. Çift dilli eğitim sistemi genellikle anaokulu ve ilkokullarda görülmektedir. Bu sistemi normal sistemden ayıran en büyük farklılık

sınıf öğretmeni gibi İngilizce öğretmeninde tüm derslere girmesi ve onlarla sürekli İngilizce konuşmasıdır. İngilizce öğretmenlerinin girdikleri fen bilgisi, matematik ve hayat bilgisi dersleri “Clil” dersi olarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca, çift dilli eğitim veren kurumların müfredatları da farklıdır. İngilizce öğretmeni ve sınıf öğretmenin belli saatlerde derse beraber girer ve aynı konunun hem İngilizce’ de hem de Türkçe ’de öğrenilmesini sağlarlar. Eş öğretim, eğitimin ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı modellerde kullanılabilir. Bu modeller arasında biri öğretirken diğeri gözlem yapma modeli, biri öğretirken yardım etme modeli, eş zamanlı öğretim modeli, alternatif öğretim modeli, istasyon modeli ve takım öğretimi modeli bulunur (Friend, Cook, Hurley-Chamberlain, & Shamberger, 2010). Bu sayede öğrencinin bilgileri daha kalıcı olur ve konuyu anlamama ihtimali neredeyse sıfıra indirilir. Öğrenciler yabancı dile maruz kalırlar. Özellikle son 4-5 yıldır talep gören bu programın başarıları incelendiğinde öğrenci için büyük avantajlar sağlandığı gözlemlenmiştir. Bu avantajlar aşağıda sıralanmıştır.

- Öğrencilerin bilişsel gelişimleri artar.
- Akademik başarıları artar.
- Hafızayı geliştirir.
- Alzaymır (Alzheimer) Derneği’nin yaptığı son araştırmalara göre çift dilli eğitim gören çocukların demans hastalıklarına yakalanma risklerinin daha az olduğu gözlemlenmiştir.
- Öğrenciler konulara daha rahat odaklanır, etkili düşünebilir ve daha kolay karar alabilirler.
- Öğrencilerin kültürler arası bilgi birikimi arttır ve vizyonlarını geliştirir.
- Ezber değil öğrenme esastır ve öğrenciler ana dilleri gibi İngilizce öğrenirler.
- Öğrenciler okuma, yazma, konuşma, dinleme olan 4 ana becerilerini eşit derecede kazanırlar.
- Öğrenciler sanat ve spor dersleri kapsamında kültürel konular hakkında İngilizce öğretmenlerinden bilgi alarak, özgüvenlerini arttırırlar.
- Öğrenciler istedikleri her an İngilizce öğretmenleriyle konuşabilir ve sosyal hayata kendilerini hazırlarlar.

Eğitim ve öğretim sürecinde en ağır yükü, okul yöneticileri ve öğretmenler üstlenmektedir. Eğitim kadrosu olarak adlandırdığımız bu birimler, müfredat programlarının düzenlenişi, okulun ve eğitimin teşkilatlanması kadar önemlidir.

Mükemmel bir teşkilata ve müfredat programına rağmen iyi yetişmiş ve başarılı bir eğitim kadrosunun olmaması durumunda, eğitim faaliyetlerinden beklenen yararı elde etmek mümkün değildir. Bu nedenle ancak her bakımdan birbiriyle uyumlu bir okul yöneticisi ve öğretmenler topluluğu eğitim görevini başarı ile yerine getirebilir (Arvasi, 1995).

1.2 Problem Durumu

Çift dilli eğitim uygulaması araştırması, çift dilli eğitim modelini okullarında sürdüren kurumlarda, söz konusu modeli en başarılı şekilde yöneterek, uluslararası standartlarda başarılı öğrenci yetiştirme amacına sahiptir. Okullar uluslararası başarılarına imza atmak için eğitimde farklı yöntemler uygulamaya başlamışlardır. Çift dilli eğitim veren okullar yabancı dili öğrencilerin anadil becerisi edindirmeyi hedefliyorlar. Hem Türk İngilizce öğretmenleri hem de yabancı İngilizce öğretmenleri bu eğitim sisteminin bir parçası haline gelmişlerdir. Aynı nedenlerden dolayı kurumlar vizyon ve misyonlarını da tekrar gözden geçirmeye başlamışlardır. Öğrencilerin araştıran sorgulayan, yaratıcı, girişken, yaratıcı, üretken, çözüm odaklı birer dünya vatandaşı olmaları hedeflenmektedir.

Türkiye’de öğrencilere 21. yüzyıl becerileri kazandırabilmek adına bazı özel okullar çift dilli eğitim uygulamasına geçmiştir. Öğrencilerin kendilerini hem ana dilinde hem de hedef dilinde akıcı bir şekilde ifade etmeleri arzulanan hedeftir. Aynı zamanda, öğrenci sosyal kültürel, sanatsal ve sportif becerilerini de geliştirmelidir. Kurumlar, öğrencilere bu becerileri kazandırarak onların her yerde ve her zaman başarılı olmalarını amaçlarlar. Öğrencilerin hedeflenen bu başarılarına ulaşmaları için eğitim gördükleri kurumların da kendilerini sürekli geliştirmeleri, kurumlarında aynı misyona sahip öğretmenleri çalıştırmaları ve öğrencilerine sahip olduklarını tüm imkânları seferber etmeleri gerekmektedir.

Türkiye’de uygulanan programda amaç azınlık gruba akranlarının dilini öğretip onları genel eğitime hazırlamak değil, tüm sınıfa yeni bir dil kazandırmaktır. Genellikle uygulamadaki öğrencilerin ana dili Türkçedir. Türkçe dil bilgisini geliştirirken, tüm öğrenciler ikinci dil olan İngilizceyi de öğrenmektedirler (Benton, 2018).

1.3 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı İstanbul’da bulunan özel okullarda çift dilli eğitim veren kurumlarda çalışan öğretmenlerin görüşlerinin alınmasıdır.

Amaçlardan bir diğeri ise çift dilli eğitimin olumlu ve geliştirilmesi gereken yönleri hakkında bilgi sahibi olmaktır. Bunun araştırılması için farklı branş dallarından öğretmenlere konu hakkında sorular sorulacaktır. Planlama yapılırken örgüt amaçlarının gerçekleşmesinde olumlu katkı sağlaması hedeflenmiştir. Bu planlama geleceğe yönelik bir çalışmadır. Bu doğrultuda; öğretmenlerin çift dilli eğitim modeli hakkında görüşleri alınacaktır. İstanbul ilinde bu modelin uygulandığı özel okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine, değerlendirme ve deneyimlerine yer verilecektir. Toplanan bilgilerle beraber, kurumlarda uygulanan eğitim hakkında ayrıntılı verilere ulaşılabilecektir. Bu sayede de nitel bir çalışma yapılmış olup, literatüre de katkıda bulunulacaktır.

1.4 Araştırma Soruları

Araştırmanın soruları, çift dilli eğitim veren özel okullarda çalışan, bu alanındaki eğitim ve seminerlere katılmış, deneyimli öğretmenlerin görüşleri alınarak, araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmıştır. İstanbul ilinde bulunan ve bu eğitim modelini kurumlarında uygulayan okullarda yürütülen bu araştırmanın problem cümlesi “İstanbul ilinde çift dilli eğitim uygulaması yapan özel okullarda çalışan öğretmenlerin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Çift dilli eğitimin nasıl algılandığı, eğitim süresinde nelere dikkat edilmesi gerektiği ve bu alanda çalışan öğretmenlerin sorumluluklarını, çalıştıkları kurumların onlara kattıklarını, bu uygulamalar doğrultusundaki sıkıntılarını ve önerilerini sorgulamak amaçlanmıştır.

Araştırmada katılımcıların, FÜTZ analizi aşamalarına göre, bilingual (çift dilli) eğitim veren kurumlarının üstünlükleri ve zayıflıkları ile karşılaşabileceği olası tehditler ve değerlendirebileceği olası fırsatlara ilişkin görüşleri incelenmiştir. Söz konusu amaçları taşıyan bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Size göre bilingual (çift dilli) eğitim veren kurumlarının;

A. Öğrenciler için;

- Güçlü yönleri nelerdir?
- Zayıflıkları nelerdir?
- Sağladığı fırsatlar nelerdir?
- Olası tehditler nelerdir?

B. Öğretmenler için;

- Güçlü yönleri nelerdir?
- Zayıflıkları nelerdir?
- Sağladığı fırsatlar nelerdir?
- Olası tehditler nelerdir?

2. Size göre bilingual (çift dilli) eğitim veren kurumlarda öncelikle ele alınması gereken konular nelerdir?

3. Size göre (bilingual) çift dilli eğitim veren bir okulu diğer okullardan ayıran belirgin

özellikler nelerdir?

4. Çift dilli eğitim kurumlarına yönelik önerileriniz neler olur?

1.5 Çalışmanın Önemi

Toplumların kültürlerinin, dünya görüşlerinin ve fikirlerinin değişimine küreselleşme adı verilmektedir. Türkiye’deki çeşitli özel okullarda bu küreselleşmeye ayak uydurarak adeta bir eğitim reformu yapmış ve çift dilli eğitim uygulamasına geçmişlerdir. Öğrencilerini dünya vatandaşı olarak yetiştirmeyi hedefleyen bu eğitim modelinde öğrencilerden üstün başarılar beklenmektedir. Bu başarılar sadece akademik olarak değil aynı zamanda sosyal ve sanatsal olarak da beklenmektedir. Öğretmenler, öğrenciler ve idare bu uygulamanın temel taşlarıdır.

Çift dilli eğitim, yönetim açısından bakıldığında sadece yabancı dil eğitimini ayrı sunan programlardan daha maliyetli bir eğitim modelidir. Fakat sağladıkları fayda, maliyetine rağmen bu programların kullanılmasını sağlamıştır çünkü çift dilli eğitim, hedef dili öğretmenin en etkili yolu olarak görünmektedir. Çift dilli eğitimin faydaları aşağıda başlıklarda sıralanmıştır (Loveless, 2017).

- I. Birden fazla dil öğrenme daha yüksek test puanları almalarına yardım eder.
- II. Çift dil öğrenme, öğrencilerin okuma yeteneklerini geliştirir.
- III. Çift dil öğrenme, öğrencilerin ana dilini ve diğer dilleri öğrenme becerisini geliştirir.
- IV. İkinci bir dili öğrenmek, dilbilimsel farkındalığı arttırır.
- V. İkinci bir dil öğrenmek hafıza becerilerini geliştirebilir.
- VI. Çift dil öğrenmek, problem çözme yeteneklerini geliştirir.

Öğrenci basarisini ve yüksek standartları vurgulayan bir iklimde yüksek standartlarla yüksek beklentiler arasında bir fark vardır (Lezotte, 2001; Akt: Harbaugh, 2005: 43). Yüksek standartlar, öğrencilerden karşılamalarının istendiği hedeftir; yüksek beklentiler ise bütün öğrencilerin yüksek standartları karşılayacağına yönelik okul yönetiminin ve öğretmenlerin sahip olduğu kanaattir. Lezotte (2001), öğrencilere yönelik yüksek beklentilerin iki önemli etkene bağımlı olduğunu vurgular. Bunlar: bütün öğrencilerin okul programındaki hedeflere ulaşabileceğine yönelik öğretmenlerin sergiledikleri tutum ve bütün öğrencilerin yüksek beklentilere ulaşması için öğretmenlerin yardım edebilme kapasiteleridir.

Bir okul sisteminde, bütün öğrencilerin gerekli bilgi ve becerileri öğrenmelerine olanak sağlamak için öğrencilerin öğrenmeleri gereken minimum standartların geliştirilmesi ve bilinmesi gerekir ve bütün öğrencilerden bu standartları karşılaması bekleniyorsa, okulların, bütün öğrencilerin bu standartları karşılayabilmelerini sağlayacak yolları bulmaları gerekir (Darling ve diğerleri, 1997). Lezotte (2001), çocukların belli bir öğrenim düzeyinde önemli becerileri kazanabilmeleri için farklı miktarlarda zamana ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Etkili bir okulda, öğretime ayrılan zaman öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirlenir. DuFour ve arkadaşları (2004, Akt:Harbaugh, 2005: 50), etkili bir okulda öğrenmenin değişmez olduğunu, ancak zaman ve desteğin okulların manipüle etmesi gereken değişkenler olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler önemli becerileri kazanmak için ek zamana ihtiyaç

duyuyorsa okullar bu zamanı okul günü içinde öğrencilere sağlayacak stratejileri geliştirmek zorundadır.

Kovács ve Mehler (2009) çift dilli çocukların diğer çocuklara göre matematik kavramlarını anlama, güçlü düşünme, muhakeme yapma, odaklanma gibi bilişsel alanlarda daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırmada, İstanbul ilinde çift dilli eğitim veren özel okullardaki eğitim modelleri araştırılacaktır. Çift dilli eğitim veren farklı kurumlarda çalışan öğretmenlerle görüşülecektir.

Okullarda yöneticiler gücün ve yasal otoritenin en önemli simgesidir. Yöneticilerin esas amacı kurumlarının amaçlarına yönelik uygun planlamaların yapılıp, ihtiyaçların karşılanmasını sağlamaktır. Okul müdürleri eğitim planlamalarının yanı sıra eğitim kadrosunun yönetiminden de sorumludurlar. Başarılı okulların sahip olması gereken birçok özellik vardır ancak bir kurumun başarılarından mesul en önemli kişilerin başında öğretmenler gelmektedir. Yöneticiler, çalışanların motivasyon ve uyum sürecine olumlu katkılar sağlamalıdır. Yöneticilerin çalışanlarını anlaması, dinlemesi, açık kapı politikasına sahip olması ve yaşanan problemlerde çözüm odaklı olmaları gereklidir.

1.6 Tanımlar

- *Çift Dilli Eğitim*: Eş zamanda öğrenilen iki dil.
- *Bilingual*: Çift dilli
- *Content and Language Integrated Learning (CLIL)*: İçerik Temelli Yabancı Dil Öğretim Modeli
- *Yönetim*: Yönetme işi, çekip çevirme, idare anlamına gelmektedir. (TDK Güncel Türkçe Sözlük)
- *Strength*: Organizasyonun güçlü/üstün olan yönlerinin tespit edilmesi.
- *Weaknesses*: Organizasyonun güçsüz/zayıf olan yönlerinin tespit edilmesi.
- *Opportunities*: Organizasyonun sahip olduğu fırsatları ifade etme.
- *Threats*: Organizasyonun karşı karşıya bulunduğu tehdit ve tehlikeleri ifade etme.

Bölüm 2

Alan Yazın Taraması

Bu bölümde; erken yaşta yabancı dil öğrenimi, özel okullarda yabancı dil eğitimi, çift dillilik, çift dilli eğitim, çift dilli eğitim veren kurum olmak, çift dilli eğitimde akademik yaklaşım, çift dilli eğitim veren kurumların güçlü ve zayıf yönleri incelenecek ve alanda yapılan araştırmalar incelenecektir.

2.1 Erken Yaşta Yabancı Dil Öğrenimi

Yabancı dil öğrenime erken yaşta başlamak bireylerin hem dil öğrenimi hem de zihinsel gelişimi açısından önemlidir. Erken yaşlarda yabancı dil öğrenmek çocukların hayal kurma, odaklanma, matematik alanında gelişim, hesap yapabilme ve bilişsel alanda gelişimlerine katkıda bulunur. Aynı zamanda, bireylerin küçük yaşta özgüven sahibi olmalarına da destek olur. Ayrıca erken yaşta yabancı dil öğrenen çocukların ileride yeni bir dili daha kolay öğrendiği de iddia edilmektedir.

Erken yıllarda ikinci bir dilin öğrenimi ile ilgili literatür, yaşamın ilk yıllarının ikinci bir dilde eğitime yönelik temel becerilerin ve tutumların oluşturulması için oldukça önemli dönemler olduğunu söylemektedir (Bialystok, 2016; Dennaoui vd.,2016).

“Yabancı dil eğitiminin eğitim kurumlarının ilk sınıflarından itibaren öğretiminin Avrupa ülkelerinde 2.Dünya savaşıdan sonra yoğunlaşarak geliştiğini; ABD’de ise 90’lı yılların başlarından itibaren başladığını görmekteyiz” (Bozavlı 2013, s. 1570).

Türkiye’de çocuklar için yabancı dil dersleri ilk kez 1997 yılında, ilköğretim 4. sınıftan itibaren verilmeye başlanmıştır. Daha sonra, 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren ise bu dersler ilköğretim 2. sınıftan itibaren ders programlarına haftada iki saat İngilizce dersi olarak konmuştur. Günümüzde bu düzey özel okullarda erken yaşa çekilmiştir. Okul öncesi dönemlerinden başlayarak, anaokullarında da yabancı dil eğitimi verilmeye başlanmıştır. Bu sebeple; ailelerin son yıllarda, erken yaşta yabancı dil öğrenimi veren okullara ilgileri artmıştır. Anaokullarında yabancı dil öğretimi drama, oyunlaştırma, görsellerle pekiştirme ve şarkı söyleterek yapılmaktadır. Ayrıca,

bazı anaokullarında İngilizce seslerde öğretilmektedir. Bu da öğrencilerin okumaya daha başlamalarına yardımcı olmaktadır.

Özellikle “sınıfların kalabalık olduğu ya da haftada birkaç saatle sınırlı bir yabancı dil öğretimi ortamında erken yaşta dil öğrenmeye başlamanın avantajlarından söz etmek pek mümkün olmaz. Bu tür koşullarda, küçük yaştaki çocuklarda hala devrede olan ‘doğal’ edinim mekanizmalarının harekete geçirilmesi oldukça zordur” (Gaonac’h, 2006, s. 6). Bu sebeple bazı özel okullar, sınıf mevcudunun az, İngilizce diline maruz kalınan ders saatinin fazla olduğu bir ortam oluşturmuşlardır.

“Çocuklara yabancı dil öğretmek, elbette dil öğretim yöntemlerini çok iyi tanınmasının yanında çocuklar hakkında da sağlam bilgilere sahip olmayı gerektirir. Çocuklara yöneltilen ilgi belli yaşlardaki kapasitelerine ve sosyal ve kültürel çevreleriyle kurdukları ilişkilerin doğasına uygun olmalıdır” (Vanthier 2009, s. 17).

Bebeklikten yetişkinliğe dek, bireyin içinde bulunduğu dünyayı anlama ve öğrenmesini sağlayan gelişime “**bilişsel gelişim**” denilmektedir. (Senemoğlu, 2004). Piaget çocukların bilişsel, duyuşsal, dilsel, biyolojik gelişim evreleri üzerinde araştırmalar yapmıştır ve 0-12 yaş arası çocuklardaki gelişim sürecini dört ana döneme ayırmıştır:

- *Duyuşsal Motor Dönemi:* 0-2 yaş arasında bebek dış dünyayı keşfetmeye başlar, duyuları ve duygularıyla algılama evresindedir. Bu dönemde çocuk çingirak, bardak vb. nesneleri tutarak, emerek, vurarak nesne sürekliliği kavramını ve deneme-yanılma yoluyla öğrenmeyi başarır (İnanç, 2007; Senemoğlu, 2004).
- *İşlem Öncesi Dönemi:* Bu dönemde çocukların hayal güçleri gelişir, temel kavramları algılar ve taklit etmeyi öğrenirler. Dili öğrenme hızları artar. Bu dönem sembolik (2-4) ve sezgisel dönem (4-7) olarak ikiye ayrılır.
- *Somut İşlemler Dönemi:* 7-11 yaş aralığındaki ilkökul dönemindeki çocuklar, somut problemleri çözebilirler. Bu dönemde çocuklar, sosyalleşmeyi ve iş birliği yapmayı öğrenirler.
- *Soyut İşlemler Dönemi:* 11 yaş ve üzeri çocukların soyut kavramları rahatlıkla ele alıp, zihinsel problemleri çözebilecekleri dönemdir.

Eğitim, çocuğun bilişsel gelişimine uygun olduğunda çocuk daha kolay ve çabuk öğrenir. Eğitimcilerin çocuk merkezli bir bakış açısı elde etmek için, çocuğun neyi

nasıl gördüğünü öğrenmeleri gereklidir. Bu nedenle Piaget'nin bilişsel gelişim teorisi çocuğun düşünce dünyasını anlamayı sağlayan önemli bir kuramdır (Chen, Resurreccion, ve Paguio, 1996; Evans, 1999; Jaaniste, Hayes and Von Baeyer, 2007; Rickard, Gallahue, Gruen, Tridle ve ark, 1995; Whitener, Karen and Maglich, 1998).

2.2 Özel Okullar Yabancı Dil Eğitimi

Eğitim sisteminde devlet okulları ve özel okullar faaliyet göstermektedirler. Bu iki okul sistemi arasında bazı farklar bulunmaktadır. Türkiye'deki eğitim sistemimizde 1980'li yıllardan sonra özel öğretim kurumları kurulmaya başlamıştır (Kulaksızoğlu, Çakır ve Dilmaç, 1999). Türkiye'deki öğrencilerin bir kısmı bu özel öğretim kurumlarında eğitim görmektedir. Sosyo-ekonomik durumu iyi olan ve çocuğunun iyi bir eğitim alarak, onun iyi bir meslek sahibi olmasını isteyen bazı aileler çocuklarını özel okula göndermektedirler (Gürler, 2020: 268-269).

Özel okullar, Millî Eğitim Bakanlığı'nın gözetim ve denetimi altında olmak şartıyla, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu doğrultusunda yerli ve yabancı, gerçek ve tüzel kişilerce açılmış ve bir ücret karşılığında hizmet veren öğretim kurumlarıdır (Küçükçayır ve Cemaloğlu, 2017: 1). Özel okulların giderleri devlet bütçesinden karşılanmaz, bu okulların giderleri okul sahipleri tarafından karşılanır (Uygun, 2003: 107).

Türkiye'de bulunan özel okul sayısının artması eğitim sektöründeki rekabeti arttırmıştır. Okullarda da diğer sektörlerde olduğu gibi istihdam ve geleceğe dönüklük büyük önem taşımaktadır. Özel okullar sektöre hükmedebilmek, 21. Yüzyıl eğitim anlayışını kurumlarında yaşatabilmek, işletme amaçlarına ulaşabilmek adına strateji uygularlar. Yapılan stratejiler onların günümüzde de gelecekte de piyasanın lideri olmalarına imkân tanır. Kaplan ve Norton (2014) stratejiyi; geleceğe dönük sürdürülebilir değer yaratmaya odaklanma olarak tanımlamışlardır (Kaplan ve Norton, 2014: 28).

Özel okullarda eğitim gören öğrencilerin uluslararası dil yeterliliğine sahip olmaları hedeflenmiştir. Bundan dolayı, kurumlar öğrencilerini dünya çapında geçerliliği olan sınavlara ve projelere hazırlamaktadırlar. Bunları destekleyebilmek adına öğrencileri farklı kültürle tanıştırlar. Dersler disiplinler arası iş birliği ile yürütülür. Öğrenciler dersler ve konular arasında bağlantı kurar ve aktif olurlar.

Öğrencilere bireysel farklılıkların var olduğu öğretilir ve farklı ilgi alanlarında hobi dersleri eğitimi verilir. Böylelikle, öğrencilerin hem akademik hem de sosyal yanları geliştirilir.

Türkiye’de başarılı okulların sahip oldukları ortak özelliklerle ilgili literatür taraması yapıldığında aşağıda belirtilen maddeler göze çarpmaktadır;

1. Nitelikli öğretmen kadrosu ile çalışma
2. Hibrit eğitim modelleri
3. Çift dilli eğitim
4. Robotik ve kodlama
5. Güçlü bir PDR ekibi
6. Ölçme ve değerlendirme
7. Veli iş birliği
8. Sosyal, kültürel, sportif ve sanatsal faaliyetler
9. Kaynakların yeterliliği
10. Çoklu öğrenme yaklaşımları

Brookover ve Lezotte (1978, Akt: Landis, 1998: 25; Harbaugh, 2005: 28), başarı testlerinde sürekli ilerleme gösteren altı okul ve sürekli düşüş gösteren iki okulda yaptıkları görüşmelerle ve uyguladıkları anketlerle öğrenci başarısında sürekli ilerleme ve gerileme kaydedilmesine neden olan farklılıkları belirlemeyi amaçlamış ve öğrenci başarısına katkıda bulunan faktörlerin personel arasındaki misyon ve vizyon algısı; güvenli ve düzenli bir çevre; güçlü bir öğretimsel liderlik; öğrenci başarısına yönelik yüksek beklentiler ve öğretim programının yakından izlenmesi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

İngilizcenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde İngilizce öğrenenlerin dilbilgisi ile konuşma, yazma, okuma ve dinleme kabiliyetleri kazandırılması amaçlanmaktadır (Aydın, 2006).

Literatür taramasına göre, özel okulların yabancı dil eğitiminde öncü olma hedefleri; yabancı dil ders saatinin fazla olması, sınıf mevcudunun az olması, okul sonrası etütlerin bulunması, okullarda yabancı öğretmenlerin çalışması, öğrencileri uluslararası sınavları hazırlaması, öğrencilerin dil becerisini geliştirecek bilişim teknolojilerinden faydalanması doğrultusundadır.

2.3 Çift Dillilik

Çift dillilik çocuk dünyaya geldiğinde ailesinin onunla yaşadığı ülkenin dilinden farklı bir dilde konuşmasıyla gerçekleşir. Çocuk büyürken hem büyüdüğü ülkenin ana diline hem de ailesinin konuştuğu ana dile hâkim olur. Her iki dilde de aynı şekilde maruz kaldığı için, her iki dilde de akıcı şekilde konuşur.

Dil, düşünebilme, geçmişle gelecek arasında köprü kurabilme, toplum içinde birey olma, ulus olma, dünyada ulusüstü olma gibi pek çok açıdan varlığını ortaya koyma, ben de varım diyebilme noktasında en önemli ölçütlerin başında gelmektedir (Kolaç, 2008). Birey yaşadığı toplumun özelliklerini, geçmişten getirmiş olduğu kültürel mirası ve bilgi

birikimini o toplumun dili yani kendi ana diliyle kazanırken diğer topluluk ve insanlara da onların dilini bilerek ulaşabilir ve onlara özgü kültürel birikime ve bilgiye erişebilir. Ancak bu şekilde kültürün ve bilginin geçmişten günümüze temel taşıyıcısı konumunda olan dil vasıtasıyla kültürler arası iletişim, etkileşim ve bilgi paylaşımı söz konusu olur (Şahin, 2009).

2.4 Çift Dilli Eğitim

İngilizce 'de “Bilingual” olarak adlandırılan çift dilli eğitim bazı kaynaklarda “eş öğretim” olarak geçmektedir. Sınıfta iki öğretmen sorumluluğu paylaşır ve birtakım olarak çalışırlar. Eğitim öğretim süreçlerinin oluşturulması ve öğrenme deneyimlerinin uygulanmasında sınıf öğretmeni ve İngilizce öğretmeni bir arada çalışır. Öğrencilerin ana ve hedef dili iyi bir şekilde kullanabilmeleri amaçlanır. Hedef dilde de ana dil de ana dil gibi; okuma, anlama, yazma ve konuşabilmeleri beklenmektedir. Böylece öğrencilerin çift dilli eğitime maruz kalmasıyla yabancı dile olan eğilimleri artar. Öğrenciler hem Türkçe hem de İngilizce'yi aynı oranda maruz kaldıkları, ortak müfredatı takip ettikleri için dil gelişimleri doğal süreçte ilerler. Her iki dilde kendini ifade etmeyi öğrenen öğrencilerin özgüvenleri artar ve uluslararası bir bilince sahip olurlar.

Çift dilli eğitim veren okulların vizyon ve misyonlarına göre; öğrenci ilkokulda çift dilli eğitim programı veren bir okula başladığında dört yılın sonunda İngilizceyi ana dili gibi konuşmayı öğrenir ve öğrenim düzeyine akranlarından daha önce

başlamış olur. Öğrenim amacı öğrencilere sadece kalıpsallaşmış yapısal ağırlıklı İngilizce'yi öğretmek değil geleneksel eğitim çerçevesinin dışına çıkmaktır. Dünya vatandaşı veya uluslararası eğitim müfredatıyla öğrencilere yaratıcı öğrenme ortamlarından İngilizce'yi doğal ortamında öğrenme imkânı sağlar. Öğrenci yaşayarak ikinci bir dil öğrenir.

Mackey (1970)'e göre, aynı birey tarafından iki veya daha çok dilin alternatif şekilde kullanımı olarak tanımlanan iki dillilik Bloomfield (1962)'e göre, her iki dilin de iyi bir şekilde kullanılabilmesini gerektirir. Buna karşın Haugen, (1971) karşı dilde anlamlı ifadeler ortaya koyabilmek noktasında iki dillilikten söz edileceğini belirtmiştir (Mackey, 1970; Haugen, 1971; Bloomfield, 1962; Yılmaz, 2014). İki dilli eğitim ise, daha geniş bir yelpaze olarak bir dizi özel koşul için tasarlanmış eğitim programlarını içeren bir terimdir (Bialystok, 2016). İki dildeki eğitim programları ile ilgili en çok çalışılan ve üzerinde anlaşılan konular, özellikle erken yıllarda verilen ikinci dilde eğitimin hem bilişsel gelişimi hem de dil gelişimini olumlu yönde etkilediğidir (Pontier ve Gort, 2016; Van Rinsveld vd., 2015).

Çift dilli eğitim problem çözme, mantık, eleştirel düşünme, yaratıcılık gibi önemli bilişsel becerileri geliştirir. Bir dili kur halinde öğrenmekle onu sürükleyici bir sınıf ortamında öğrenmek arasındaki fark, öğrencilerin dile erken yaştan itibaren maruz kalmalarıdır. Öğrenciler bu şekilde günlük hayatta yabancı dil kullanımı derinlemesine öğrenmiş olacaklardır. Tek dilli öğrenim gören çocukların aksine daha organik bir ortamda eğitim almış olacaklardır. Bu nedenlerden dolayı çift dilli eğitim modelinin öğrenciler üzerinde sayısız olumlu etkileri vardır. Tüm bu becerilerin gelişmesi için alanında başarılı, kendini geliştiren ve 21. Yüzyıl eğitim becerilerine sahip öğretmenlere ihtiyaç vardır. Sürekli beslenen öğretmenler öğrencilerine de bu doğrultu da besler. Okul yönetimi de öğretmenlerinin mesleki gelişimi her zaman desteklemelidir.

2.5 Çift Dilli Eğitim Kurumu Olmak

Toplumların kültürlerinin, dünya görüşlerinin ve fikirlerinin değişimine küreselleşme adı verilmektedir. Türkiye'deki çeşitli özel okullarda bu küreselleşmeye ayak uydurarak adeta bir eğitim reformu yapmış ve çift dilli eğitim uygulamasına geçmişlerdir. Öğrencilerini dünya vatandaşı olarak yetiştirmeyi hedefleyen bu eğitim

modelinde öğrencilerden üstün başarılar beklenmektedir. Bu başarılar sadece akademik olarak değil aynı zamanda sosyal ve sanatsal olarak da beklenmektedir. Çift dilli eğitim modelini uygulayan okullarda yönetim kadrosu büyük önem taşır. Öğretmenler, öğrenciler ve idare bu uygulamanın temel taşlarıdır. İdareciler örgütlerini iyi tanımalı ve her zaman desteklemelidirler. Öğrencilerinden yüksek başarılar bekleyen kurumlar belki de öğrencilerinden daha fazla çalışıp onlara uygun ortamı ve ders materyallerini hazırlamalıdır.

Öğrenci başarısını ve yüksek standartları vurgulayan bir iklimde yüksek standartlarla yüksek beklentiler arasında bir fark vardır (Lezotte, 2001; Akt: Harbaugh, 2005: 43). Yüksek standartlar, öğrencilerden karşılamalarının istendiği hedeftir; yüksek beklentiler ise bütün öğrencilerin yüksek standartları karşılayacağına yönelik okul yönetiminin ve öğretmenlerin sahip olduğu kanaattir. Lezotte (2001), öğrencilere yönelik yüksek beklentilerin iki önemli etkene bağımlı olduğunu vurgular. Bunlar: bütün öğrencilerin okul programındaki hedeflere ulaşabileceğine yönelik öğretmenlerin sergiledikleri tutum ve bütün öğrencilerin yüksek beklentilere ulaşması için öğretmenlerin yardım edebilme kapasiteleridir.

Bir okul sisteminde, bütün öğrencilerin gerekli bilgi ve becerileri öğrenmelerine olanak sağlamak için öğrencilerin öğrenmeleri gereken minimum standartların geliştirilmesi ve bilinmesi gerekir ve bütün öğrencilerden bu standartları karşılaması bekleniyorsa, okulların, bütün öğrencilerin bu standartları karşılayabilmelerini sağlayacak yolları bulmaları gerekir (Darling ve diğerleri, 1997). Lezotte (2001), çocukların belli bir öğrenim düzeyinde önemli becerileri kazanabilmeleri için farklı miktarlarda zamana ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Etkili bir okulda, öğretime ayrılan zaman öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirlenir. DuFour ve arkadaşları (2004, Akt:Harbaugh, 2005: 50), etkili bir okulda öğrenmenin değişmez olduğunu, ancak zaman ve desteğin okulların manipüle etmesi gereken değişkenler olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler önemli becerileri kazanmak için ek zamana ihtiyaç duyuyorsa okullar bu zamanı okul günü içinde öğrencilere sağlayacak stratejileri geliştirmek zorundadır.

21. yüzyılda okullardan beklenen amaçlar ve velilerin arzuları değişmeye başlamıştır. Yapılan araştırmalara göre bazı özel okullar, yurtdışında uygulanan bir eğitim modeli olan çift dilli eğitim sistemini kurumlarında hayata geçirmişlerdir.

Müfredatlar ona göre hazırlanmış, öğretmenler yeni sisteme göre hizmet içi eğitimler almış ve eğitim öğretime başlamışlardır. Literatüre yansıdığı gibi çift dilli eğitim modeline ilgi büyüktür. Öğretmenler bu yeni sistemi derslerde uygulayarak, öğretmek yani yaşayarak tecrübe ederler ancak zümre başkanları ve yönetim birimi için durum biraz daha farklıdır.

Özel okulların eğitim dünyasındaki yeniliklere ayak uydurması ve kurumsal stratejilerini tespit etmeleri gerekmektedir. Özbek'e göre (2000, s.308), eğitim kurumlarının amacı toplumu, değişimleri göz önüne alarak geleceğe hazırlamaktır. Ayrıca kurumların, globalleşme sürecine göre planlarında değişimler yapmaları gerekmektedir. Bununla beraber, rakip okulların yaptığı yenilikleri ve uygulamaları da takip etmelidir. Eğitim kurumlarının çevreleri ile ekonomik, sosyokültürel, teknolojik ve politik ilişkilerinin sağlam temellere dayalı olması onları sektörde öncü yapabilir.

2.6 Çift Dilli Eğitimde Akademik Yaklaşım

Akademik içeriğin iki dilde öğretilmesine çift dilli eğitim denir. Çift dilli ortak bir müfredat hazırlanır. Türkiye'de bulunan bu okulların ikinci dilleri çoğunlukla İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca'dır. Öğrenciler hem ana dillerinde hem de hedef dillerinde okuyabilir, yazabilir ve konuşabilirler. Öğrenci iki dildeki benzerlikleri ve farklılıkları anlayıp, öğrendiği kavramları hedef dilde rahatça ifade etmesidir.

Türk Milli Eğitim müfredatına paralel bir program yazılarak önce dersi Türkçe işleyen sınıf öğretmeni dersi anlatmakta ardından İngilizce öğretmeni anlatılan konuyu İngilizce dilinde tekrarlamaktadır. Bu sistem sınıfa iki farklı branştaki öğretmenin de sınıf öğretmeni olarak faaliyet gösterdiği eş öğretim uygulamasıyla yürütülmektedir. Çift dilli eğitim modelini eş öğretim uygulaması ile birlikte yürütme eğilimi vardır. Sınıfta iki öğretmen olması öğrencilerin interaktif olarak derse katılmasına olanak sağlamaktadır. Bunun yanı sıra Fen Bilgisi, Matematik, Sosyal Bilimler gibi branşlarda da öğrencilerin önce dersleri anadillerinde işledikten sonra, İngilizcesinin de anlatıldığı bir müfredat uygulanmaktadır. Böylece öğrenciler dili bir araç olarak kullanarak farklı bilgilere iki dilde ulaşabilmektedirler (Benton, 2018).

Çift dilli eğitim veren okulların akademik altyapılarının ortak özellikleri incelendiğinde diğer özel okullardan farklı olarak Millî Eğitim Bakanlığının

müfredatının yanı sıra uluslararası müfredatları ve eğitim içerikleri göze çarpar. Öğrencilerini mutlu, üretken, dünyada fark yaratan bireyler olarak yetiştirmek için okullarda etkinlikler düzenlenir. Öğrencilerin farklı kültürleri tanımaları ve farklı kültürlerle karşı hoşgörülü, saygılı olmaları için hem okul içinde hem de okul dışında faaliyetler düzenlenir ve geziler yapılır. Uygulanan bu öğrenme stili öğrencileri hem sosyal hem de akademik yönden geliştigine inanılır. Riski göze alan, açık görüşlü, duyarlı, ilkeli öğrenciler yetiştirmek için okullarda sosyal sorumluluk projeleri yapılır. Her öğrencinin aktif rol almalarına özen gösterilir.

Ayrıca, öğrencilerin teknolojik okuryazarlık becerilerinin gelişimlerini sağlamak için tüm kademelerde Robotik, Kodlama ve Bilişim dersleri verilmektedir. Bu amaç doğrultusunda bazı çift dilli eğitim veren kurumlarda, İngilizce öğretmeni de derslere eşlik eder.

Çift dilli eğitim, yönetim açısından bakıldığında sadece yabancı dil eğitimini ayrı sunan programlardan daha maliyetli bir eğitim modelidir. Fakat sağladıkları fayda, maliyetine rağmen bu programların kullanılmasını sağlamıştır çünkü çift dilli eğitim, hedef dili öğretmenin en etkili yolu olarak görünmektedir. Çift dilli eğitimin faydaları aşağıda başlıklarda açıklanmıştır (Loveless, 2017).

- Birden fazla dil öğrenme daha yüksek test puanları almalarına yardım eder.
- Çift dil öğrenme, öğrencilerin okuma yeteneklerini geliştirir.
- Çift dil öğrenme, öğrencilerin ana dilini ve diğer dilleri öğrenme becerisini geliştirir.

İki (veya daha fazla) farklı dilde okuma ve düşünme yeteneği, öğrenmede önem taşıyan soyut düşünmelerini geliştirir (Kovács ve Mehler 2009).

Dünyada, iki dilli ve iki dilli okur-yazar nitelikli yetişkinlerin, tek dilli yetişkinlerden daha çok iş imkânı vardır. Dahası çift dilli okuryazar bireyler, küresel topluluğa daha fazla katılma, daha fazla yerden ve diğer kültürlerden insanlar hakkında daha fazla bilgi alma fırsatı bulmaktadırlar (Bialystok, 2001).

Bölüm 3

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları, veri toplama işlemleri, verilerin analizi ve sınırlamalar ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1 Araştırma Modeli

Çift dilli eğitim uygulamasında öğretmen görüşleri üzerine odaklanan bu çalışmada; bu eğitim uygulamasına dâhil olan öğretmenlerin uygulamaya dair görüş ve deneyimlerini ortaya koymak adına; nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma, bir sahanın ya da sosyal hayatın bir kesitiyle uzun süreli ve yoğun bir etkileşim süreci ile birlikte gerçekleştirilir. Sözü edilen süreçler bireylerin, grupların, toplumların ve örgütlerin gündelik hayatlarını yansıtmaktadır” (Miles & Huberman, 2015, s. 6)

Yıldırım ve Şimşek (2013)’e göre “nitel araştırma”; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.45). “Nitel yöntemle tasarlanmış araştırmalarda ele alınan konu hakkında derin bir kavrayışa ulaşma çabası vardır” (Neuman, 2012, s. 224; akt. Karataş, 2015, s. 64).

Bu çalışmada, çift dilli eğitim modelinin uygulandığı okullarda çalışan öğretmenlerin akademik görüşlerini detaylı olarak ortaya çıkarmak ve uygulamaları derinlemesine incelemek için FÜTZ (SWOT) analizi yapılmıştır. Nominal grup tekniğinde analizi yapılacak olan konu ile ilgili güncel bilgilere sahip 7 ile 10 katılımcının, belli bir zaman aralığında bir araya gelerek, kendi kişisel görüşlerine göre araştırılan konunun üstünlük ve zayıflıkları ile olası fırsat ve tehditlerini bir liste halinde yazmaları beklenmektedir (Ülgen ve Mirze, 2010). Uygulamasının karmaşık olmaması ve sağlam stratejiler oluşturmada ayrıntıları gösterebilmesi sebebiyle yönetim alanında sıklıkla tercih edilen FÜTZ analizinde (Pearce ve Robinson, 2007) belirlenen fırsat, tehdit, zayıflık ve üstünlüklerin yer aldığı bir matris oluşturulmaktadır. Oluşan FÜTZ matrisi sayesinde güçlü yönler ile fırsatlar, zayıf

yönler ile fırsatlar, güçlü yönler ile tehditler ve zayıf yönler ile tehditler eşleştirilerek konuya ilişkin stratejiler geliştirilebilmektedir (Ajmera,2017). Bu araştırma, İstanbul ilinde çift dilli eğitim veren okullarda çalışan 7 katılımcı ile yürütülmüştür.

SWOT Analizini ilk olarak Prof. Heinz Weihrich, San Francisco Üniversitesi'nde yönetim profesörü iken “Long Range Planning”de çıkan makalesi ile ortaya atmış, stratejik planlama kavramının yerini stratejik pazarlamaya henüz bırakmadığı yıllarda makale hayli ilgi görmüş, stratejik planlama ile ilgili yayınlarda kendine yer edinmiştir. Günümüzde de bu araç güncelliğini yitirmediği görülmektedir (Cebecioğlu, 2006).

Stratejik yönetimin en önemli konularından birisi SWOT Analizinin yapılmasıdır. SWOT Analizi, organizasyonun iç ve dış çevresinin değerlendirilmesine imkân sağlayan bir analiz tekniğidir. SWOT Analizi, örgütsel ve çevresel faktörlerin olumlu ve olumsuz yönleriyle incelenmesini içermektedir. SWOT, aşağıdaki İngilizce kelimelerin baş harflerinden oluşturulmuş bir kısaltmadır (Cebecioğlu, 2006):

S : Strength (Organizasyonun güçlü/üstün olan yönlerinin tespit edilmesi)

W : Weaknesses (Organizasyonun güçsüz/zayıf olan yönlerinin tespit edilmesi)

O : Opportunities (Organizasyonun sahip olduğu fırsatları ifade etme)

T : Threats (Organizasyonun karşı karşıya bulunduğu tehdit ve tehlikeleri ifade etme)

3.2 Çalışma Grubu

Bu araştırmanın örneklemini çift dilli eğitim kurumlarında görev yapan 7 öğretmen oluşturmaktadır. Ayrıca, örneklem oluşturulurken çift dilli eğitim uygulamasında en az bir sene çalışmış olmalarına dikkat edilmiştir. Katılımcıların 7'si da kadındır. Katılımcıların yaş aralığı, cinsiyetleri, medeni durumları ve eğitim durumları Tablo 1' de sunulmaktadır.

Yapılan çalışmanın amacı anlatılmış ve görüşmelerin gizli kalacağının garantisi de verilmiştir. Ayrıca, araştırmacı, katılımcı gözlemci rolünü üstlenmiştir. Araştırmacı, gözlemlediği grubun üyesidir ve grup içinde rol üstlenir.

Tablo 1
Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Katılımcı Rumuzları	Yaş Aralığı	Tecrübe Yılı	Medeni Durum	Eğitim Durumu
K1	26-33	8 yıl	Evli	Lisans
K2	26-33	6 yıl	Bekar	Lisansüstü
K3	26-33	5 yıl	Bekar	Lisans
K4	33-41	10 yıl	Bekar	Lisans
K5	18-25	2 yıl	Bekar	Lisans
K6	33-41	10 yıl	Bekar	Lisansüstü
K7	26-33	5 yıl	Bekar	Lisansüstü

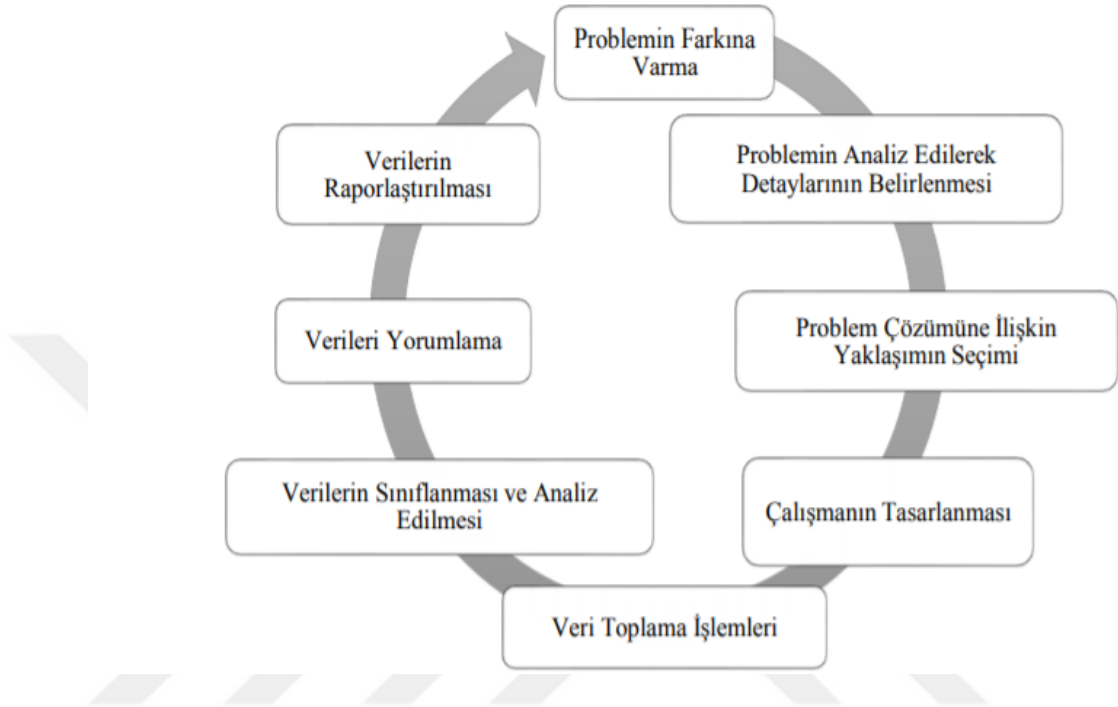
Tablo 1’de çalışma grubunun, araştırmanın yapıldığı zaman dikkate alınarak demografik bilgileri paylaşılmıştır. Tecrübe yılı öğretmenlik tecrübesi de dahile edilerek tabloya yansıtılmıştır. Katılımcılar ilk olarak araştırma sorularını bireysel olarak cevaplamıştır. Akabinde çok sayıda görüş, ortak katılım ile önceliklendirilmiş ve puanlama yoluyla katılımcıların görüş birliğine varması sağlanmıştır.

3.3 Verilerin Toplanması

Veri toplama aşaması araştırmada dikkat edilmesi gereken önemli bir süreçtir. Creswell (2015) bu hususları şöyle sıralamıştır: “izinlerin alınması, iyi bir nitel örnekleme stratejisi yürütülmesi, kâğıt üzerinde ve dijital ortamda bilgilerin kaydedilmesi için araçlar geliştirilmesi, verilerin saklanması ve ortaya çıkması muhtemel etik durumların önceden tahmin edilmesidir” (Creswell, 2015, s. 145). Çift dilli eğitim uygulamasında öğretmen görüşlerinin araştırmasında öğretmenlerin bakış açıları inceleneceğinden dolayı bu kişilerin deneyimlerinin ve görüşlerinin ele alınması bağlamında örneklem seçimi bu yönde olmuştur.

Her araştırmada olduğu gibi nitel araştırmalarda da öncelikle araştırılacak konuya ilişkin bir farkındalık ve merak duygusu olmalıdır. Problemi tanıma, problemin farkında olma ve problemin çözümüne ilişkin merak duyma önemlidir. Çünkü araştırma süreci içinde araştırmacı, kolaylıkla dağılabilmekte ve sıkılabilmektedir (Creswell, 2002; Guba ve Lincoln, 1994; Shenton, 2004). Nitel

araştırmanın amaçlarından biri de belirli problemlerin çözülmesi ve yeni problem durumlarının fark edilmelerinin kolaylaştırılmasıdır (Mallat, 2007; Pope vd., 2006). Nitel araştırma sürecinde dikkate alınması gereken maddeler Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Nitel Araştırma Süreci, Kaynak: (Creswell, J. W. (2002). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.; Patton, M. Q. (1990). Qualitative evaluation and research methods. SAGE Publications, inc.)

3.3.1 Veri toplama araçları. Araştırma bir problem tanımlama ve çözme tekniği olan nominal grup tekniği (Swayne vd., 2006) kullanılarak FÜTZ analizi ile yapılmıştır. Nominal grup tekniğinde analizi yapılacaktır. Öğretmenlerin çift dilli eğitim hakkında düşüncelerinin elde edilebilmesi adına veri toplama aracı olarak araştırma soruları sorulmuştur.

Görüşmede kullanılan sorular, alanında uzman öğretmenlerden görüş alınarak hazırlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda FÜTZ analizinde yer alan bütün sorulara verilen yanıtların toplamı dikkate alınarak çift dilli eğitim uygulamasında öğretmen görüşleri ölçülecektir.

3.3.2 Veri toplama işlemleri. Katılımcılar ilk aşamada yüz yüze bir araya gelerek çift dilli eğitim kurumlarının ne gibi üstünlüklere ve zayıflıklara sahip olduğu

konusunda düşüncelerini bireysel olarak liste halinde belirtmiştir. Öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar incelenmiş ve toplanan bütün veriler (7 görüşme formu) geçerli kabul edilmiştir. Daha sonra çok sayıda görüş, ortak katılım ile önceliklendirilmiş ve puanlama yoluyla katılımcıların görüş birliğine varması sağlanmıştır. Böylece olası tehditlere yönelik tedbirler ve olası fırsatları değerlendirmek üzerine fikirler tartışılmıştır. İkinci aşamada ise katılımcılar çevrimiçi bir form aracılığıyla çift dilli eğitim kurumları hakkında önerilerini paylaşmıştır.

3.3.3 Veri analiz işlemleri. Nitel veri analizinde genellikle üç yöntem önerilmektedir. İlk olarak, toplanan verilerin özgün şekline mümkün olduğunca bağlı kalınması esastır. Gerektiğinde katılımcı ifadelerinin doğrudan alıntı yapılarak verilerin sunulması, söz konusu özgünlüğün geçerliğini artırır. İkinci yöntemde ise, veriler betimsel bir yaklaşımla sunulmakla birlikte, bazı kodların belirlenmesi, kodlardan kategorilere ve kategorilerden temalara gidilmesi söz konusudur. Ayrıca bu yöntemde temalar arasında ilişkiler de kurulur. Üçüncü yöntemde araştırmacı betimleme ve tematik analizin yanında kendi yorumlarını da kullanarak verileri analiz eder. Aynı araştırmada üç yöntem ayrı ayrı veya bir arada kullanılarak da veri analizi yapılabilmektedir (Baltacı, 2017; Creswell, 2002; Eysenbach ve Köhler, 2002; Miles ve Huberman, 1994).

Bir nitel araştırmanın gücü, araştırma problemini çözümleme biçiminden ziyade, okuyucuyu problemin doğru çözümünün araştırma kapsamında sunulduğuna inandırmaktır. İnandırıcılık ve tutarlılık, nitel bir araştırmanın tekrar edildiğinde benzer sonuçların alınmasını garanti etme durumudur. Nitel araştırmaların inandırıcı olması, onların geçerli ve güvenilir veriler sunması ile ilgilidir (Connelly, 2016).

3.3.4 Geçerlik ve güvenilirlik. Bilimsel araştırmaların kabul görmesi için belirli düzeyde geçerli ve güvenilir olması gereklidir. Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının, araştırma deseninin ve veri analizinin geçerliği ve güvenilirliğinin belirlenmesi, araştırmanın inandırıcılığını ve kabul görme derecesini etkilemektedir. Nicel araştırmaların geçerliği ve güvenilirliği için farklı ölçme yöntemleri bulunmasına rağmen nitel araştırmalarda kesin bir geçerlik ve güvenilirlik tespiti yapmak mümkün olmamaktadır (Guba ve Lincoln, 1994; Shenton, 2004).

Nitel araştırma nicel araştırmada kullanıldığı biçimiyle güvenilirlik peşinde değildir. Bunun yerine güvenirliliğin de odaklandığı alanlardan biri olan tutarlılığa önem verir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 305).

Bu araştırmada katılımcılarla görüşülmüş, elde edilen veriler ön yargısız ve yorumsuz bir şekilde araştırmacının kişisel bilgisayarında çözümlenmiştir. Araştırmacı görüşmeler için katılımcıların rahat edebilecekleri ortamlar seçmiştir. Tarafsız olduğunu, sadece araştırma için alanında uzman kişilerden bilgiler topladığını da bildirmiştir. Zira araştırmacı olarak; sadece alıcı, kaydedici, biriktirici pozisyonunda olmamak; sürecin etkin katılımcısı olmak önemlidir. Nitel araştırmacı bizzat alanda zaman harcayan, katılımcılarla doğrudan görüşen ve gerektiğinde katılımcıların deneyimlerini yaşayan, alanda kazandığı perspektifi ve deneyimleri toplanan bilgilerin analizinde kullanan kişidir. Bilgi kaynaklarına yakın olma, ilgili kişilerle konuşma, gözlemler yapma, ilgili dokümanları analiz etme ve araştırılan konuyu yakından tanıma ve anlama nitel araştırmada oldukça önemli bir yer tutar. Bu yönüyle nitel araştırmacı, araştırma sürecinin doğal bir parçası haline gelir ve zaman zaman bir bilgi toplama aracı işlevi görür (Yıldırım, 1999).

Çift dilli eğitimde öğretmen görüşleri çalışması FÜTZ analizi ile yapılmıştır. Tutarlılığın sağlanması adına da izlenilen tüm yollar detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Problem durumu, çalışmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın soruları, araştırma modeli, katılımcıların demografik özellikleri, verilerin toplanması ve veri toplama araçları, bu doğrultudaki veri analiz süreçleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular yorum yapılmadan verilmiştir.

Son olarak geçerlik ve güvenirliliğin sağlanabilmesi için, araştırma yürütülürken örneklemin yeterli büyüklükte seçilmesi, birden çok araştırmacı ile konunun ele alınması, daha çok kaynak ve görüşe başvurulması, elde edilen verilerin iyi bir şekilde saklanması ile çalışılan ortamın ve araştırmacının konumunun tam olarak araştırma raporunda belirtilmesi ve çalışmanın araştırmacının şahsi görüşlerinden etkilenmeksizin tarafsız bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir (Baltacı, 2018; Denzin ve Lincoln, 2008).

3.4 Sınırlamalar

- Araştırma görüşmeleri 2021-2022 eēitim- ēretim yılı İstanbul ilinde bulunan çift dilli eēitim veren özel kurumlarda görev yapan ilkokul  ēretmenleriyle sınırlıdır.
- Araştırma görüşmesine erkek  ēretmen katılmamıştır.
- Araştırma veri toplama araçlarına verilen cevaplarla sınırlı kalacaktır.

Bölüm 4

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında öğretmenlerden çift dilli eğitim ile ilgili toplanan veriler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcılar, FÜTZ analizi aşamalarına göre, İstanbul ilinde çift dilli eğitim faaliyeti gösteren K12 eğitim kurumlarının üstünlükleri ve zayıflıkları ile karşılaşabileceği olası tehditleri ve değerlendirebileceği olası fırsatları tespit etmiştir. Yapılan tespitlerde yapılan incelemeler sonucunda katılımcıların çift dilli eğitim hakkında önerileri belirlenmiştir.

4.1 Pedagojik Etkileri

Kısaca eğitim bilimi olarak adlandırılan pedagoji, öğretmen ve öğrenci arasında öğrenmeye ilişkin bütün etkileşimleri ifade etmektedir. Öğrenme ve öğretmenin temelini oluşturan pedagoji başka bir ifadeyle, öğrenmenin gerçekleşmesini ve bilgi, beceri, tutum ve eğilimlerin kazanılmasını sağlayan “öğretim teknikleri ve stratejileri” bütünüdür” (Siraj-Blatchford vd., 2002).

Yapılan araştırmada, çift dilli eğitim veren kurumlarda okuyan öğrencilerin iki öğretmenle eşit olarak zaman geçirmelerinin iletişim becerilerini geliştirdiklerini göstermiştir. Öğrenciler hem kendi dillerinde hem de yabancı dilde belirli bir seviyede iletişim kurabilmeyi başardıktan sonra dil öğrenme süreçlerinin dah hızla ilerlediği saptanmıştır.

Erken yaşlarda öğrenilen yabancı dil edinimi öğrencilerin sosyo-duygusal gelişiminde önemli farklılıklar ortaya koymaktadır. Yabancı dili günlük hayatlarının bir parçası haline getiren öğrenciler İngilizceyi anadili gibi anlıyor, konuşuyor ve yazabiliyor. Farklı bir kültür ve dili hayatlarına entegre eden öğrencilerin, farklı bakış açıları geliştirdikleri göze çarpmaktadır.

4.2 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Güçlü Yönleri

Eğitim sisteminin en önemli ögesi olan okullar toplumların gelişmesinde ve kalkınmasında önemli bir yere sahiptir. Yetiştirdiği insanlarla bir toplumun varlığını sürdürmesi ve gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Aksoy, 2006:1).

Yapılan literatür taramasına göre, çift dilli eğitim veren kurumların güçlü yönleri aşağıda sıralanmıştır;

- Akademik performans fazladır.
- Öğrencinin ders araç gereçlerine ulaşması kolaydır.
- Eğitim öğretim sürecinde sanatsal, sosyal ve kültürel faaliyetler yapılır.
- Öğrencinin fiziksel gelişimini destekleyen etkinlikler düzenlenir. Okul sonrası sportif kulüpler açılır.
- Veli bilgilendirme seminerleri yapılır.
- Güçlü bir idare, öğretmen, rehberlik veli ilişkisi kurulması.
- Hem Türk hem de yabancı öğretmenlerle ders yapma fırsatı sağlanır.
- Öğrencilerin uluslararası sınavlara katılımlarına destek olur.
- Öğrencilerin yurtdışı eğitim programlarına ulaşmalarına yardımcı olur.
- Okulun yeterli büyüklükte bahçeye sahip olması.

4.3 Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Zayıf Yönleri

Yapılan literatür taramasına göre, çift dilli eğitim veren kurumların zayıf yönleri aşağıda sıralanmıştır;

- Çift dili eğitim uygulayan okullarda maliyet yüksektir.
- Üniversitelerde çift dilli eğitim ile ilgili bölümlerin yetersiz olmasından dolayı kurumlarında çalışılacak nitelikli öğretmen sayısı yeterli değildir.
- Öğretmenlerin iki dilde de, okuryazarlık seviyeleri yeterli sevide olmayabilir.
- Yabancı dil bilmeyen ebeveynler, çift dilli eğitim uygulayan okullara çekimser kalabilir.

Bölüm 5

Tartışma ve Sonuçlar

Bu bölümde öğretmenlerin çift dilli eğitim ile ilgili görüşlerinin araştırılması sonucu elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1 Araştırma Sorunlarının Bulgularının Tartışılması

Bu araştırmanın amacı çift dilli eğitim vere kurumlarında çalışan öğretmenlerin çift dilli eğitimle ilgili görüşlerinin alınmasıdır.

Demografik değişkenlere göre çift dilli eğitim kurumlarında öğretmen olmaları arasında bir fark olup olmadığı incelenmiş olup mezuniyet durumlarına, yaşa, kıdemine öğrenim durumuna göre bir fark olmadığı olduğu belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre kurumlarının güçlü yanları, zayıf yanları, fırsat ve tehditlerine ilişkin görüşleri kategorilendirilmiş ve Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2
Öğretmenlerin Çift Dilli Eğitimde Öğrenciler İçin Görüşlerine Göre SWOT Matrisi

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR
• Öğrencilere dil edinimi sağlanır. • Öğrenciler farklı bakış açıları geliştirirler. • Yoğun ders saatleri öğrenciler için faydalıdır. • Öğrencilere doğal bir öğrenme ortamı sağlar. • Öğrenciler uluslararası imkanlar elde eder. • Öğrenciler farklı kültürlerle aşina olurlar. • Bilişsel seviyede öğrenciler daha esnek davranabilir.	• Öğrenme daha yavaştır. • Akademik olarak zayıf olan öğrenci sınıftan daha geride kalır. • Öğrenciler yoğunluktan ilgisizleşirler ve öğrenmede eşitlik olmaz. • Öğrenciler başarı kaygısı geliştirebilirler. • MEB’in yaptığı sınavlarda başarı düşer. • Öğrenci için ders yükü fazladır. • Çift dilli dersler öğrencilerde daha fazla yük olur.

Tablo 2 (devam)

FIRSATLAR	TEHDİTLER
- Doğal öğrenme ortamı sağlar. - Öğrenciler için pekiştireç olur. - Farklı açıdan düşünme ve dil becerisi gelişir. - Öğrencinin dile maruz kalma ve kullanma fırsatı artar. - Öğrenciye İki dilde düşünme olanağı sağlar. - Öğrenci yurtdışında adaptasyon sorunu yaşamaz. - Akademik başarı getirir. - Kültürler arası etkileşim artar.	- Öğrenci dil bariyerinden dolayı öğretmenle anlaşılamaz. - Sistem her öğrenciye ulaşamadığı için, öğrenmeye karşı tepki oluşturabilir. - Rutinleşme ve ilgisizleşme ortaya çıkar. - Öğrencilerin kendi etnik kültürlerine yabancılaşmasına sebep olur. - Öğrenci akademik olarak cümleler kurar ancak bilgilerini günlük hayata geçiremez. - Öğrenci ders konularına iki dilde de hâkim olamaz. - Öğrenci olası okul değişikliğinde yeni okuluna adapte olamaz. - Psikolojik olarak dile küser. - Kurumlar arası denklik olmadığı için programlar tutarsız olur.

Swot analizine göre öğretmenlerin çift dilli eğitim ile ilgili görüşlerinin öğrencilere göre güçlü yönlerine ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorilendirilmiş ve frekans değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3

Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrenciler için Güçlü Yönleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Öğrencilere dil edinimi sağlanır.	35
Öğrenciler farklı bakış açıları geliştirirler.	33
Yoğun ders saatleri öğrenciler için faydalıdır.	15
Öğrencilere doğal bir öğrenme ortamı sağlar.	16
Öğrenciler uluslararası imkanlar elde eder.	21
Öğrenciler farklı kültürlerle aşina olurlar.	29
Bilişsel seviyede öğrenciler daha esnek davranabilir.	28
TOPLAM	177

Öğretmenlerin görev yaptıkları çift dilli okulların güçlü yanlarına ilişkin ifade ettikleri görüşleri doğrultusunda ortak kategoriler belirlenmiş, güçlü yanlara ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir. Tablo 3'e göre öğretmenlerin okullarının güçlü yanlarına ilişkin görüşlerine bakıldığında, öğrencilere dil edinimi sağlanır (f=35) kategorisi en çok görüş bildirilen kategori olduğu görülürken, yoğun ders saatleri öğrenciler için faydalıdır (f=15) ise en az görüş bildirilen kategorilerden biri olduğu görülmüştür.

Öğrenciler farklı bakış açıları geliştirirler, öğrenciler farklı kültürlerle aşina olurlar ve bilişsel seviyede öğrenciler daha esnek davranabilir kategorileri öne çıkmıştır. Öğrencilere doğal bir öğrenme ortamı sağlar (f=16) ve öğrenciler uluslararası imkanlar elde eder (f=21) kategorileri de güçlü yan olarak belirtilmiştir.

Swot analizine göre öğretmenlerin çift dilli eğitim ile ilgili görüşlerinin öğrencilere göre zayıf yanlarına ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorilendirilmiş ve frekans değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4
Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrenciler için Zayıf Yönleri

ZAYIF YÖNLER	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Öğrenme daha yavaştır.	29
Akademik olarak zayıf olan öğrenci sınıftan daha geride kalır.	30
Öğrenciler yoğunluktan ilgisizleşirler ve öğrenmede eşitlik olmaz.	27
Öğrenciler başarı kaygısı geliştirebilirler.	26
MEB'in yaptığı sınavlarda başarı düşer.	29
Öğrenci için ders yükü fazladır.	35
Çift dilli dersler öğrencilerde daha fazla yük olur.	32
TOPLAM	208

Zayıf yanlara ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 4'te gösterilmiştir. Tablo 4'e göre öğretmenlerin okullarının zayıf yanlarına ilişkin görüşlerine bakıldığında, öğrenci için ders yükü fazladır (f=35) kategorisi en çok görüş bildirilen kategori olduğu görülürken, öğrenciler başarı kaygısı geliştirebilirler (f=26) ise en az görüş bildirilen kategorilerden biri olduğu görülmüştür.

Çift dilli dersler öğrencilerde daha fazla yük olur ve akademik olarak zayıf olan öğrenci sınıftan geri kalır kategorileri öne çıkmıştır. Öğrenme daha yavaştır (f=29) ve MEB'in yaptığı sınavlarda başarı düşer (f=29) kategorileri aynı frekansa sahip olmuştur. Ayrıca, Öğrenciler yoğunluktan ilgisizleşirler ve öğrenmede eşitlik olmaz kategorisi de öne çıkmıştır.

Swot analizine göre öğretmenlerin çift dilli eğitim ile ilgili görüşlerinin öğrencilere sağladığı fırsatlara ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorileştirilmiş ve frekans değeri Tablo 5'de gösterilmiştir:

Tablo 5
Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrencilere Sağladığı Fırsatlar

FIRSATLAR	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Doğal öğrenme ortamı sağlar.	16
Öğrenciler için pekiştireç olur.	28
Farklı açıdan düşünme ve dil becerisi gelişir.	29
Öğrencinin dile maruz kalma ve kullanma fırsatı artar.	30
Öğrenciye İki dilde düşünme olanağı sağlar.	28
Öğrenci yurtdışında adaptasyon sorunu yaşamaz.	21
Akademik başarı getirir.	26
Kültürler arası etkileşim artar.	26
TOPLAM	204

Çift dilli eğitimin öğrencilere sağladığı fırsatlara ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 5’te gösterilmiştir. Tablo 5’e göre öğrencinin dile maruz kalma ve kullanma fırsatı artar (f=30) kategorisi en çok görüş bildirilen kategori olduğu görülürken, doğal öğrenme ortamı sağlar (f=16) ise en az görüş bildirilen kategori olmuştur. Farklı açıdan düşünme ve dil becerisi gelişir, öğrenciler için pekiştireç olur ve öğrenciye iki dilde düşünme olanağı sağlar kategorileri de öne çıkmıştır. Ayrıca, akademik başarı getirir (f=26) ve kültürler arası etkileşim artar (f=26) aynı frekas değerindedir.

Swot analizine göre öğretmenlerin çift dilli eğitim ile ilgili görüşlerinin öğrencilere karşı olası tehditlere ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorileştirilmiş ve frekans değeri tablo 6’da gösterilmiştir:

Tablo 6
Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğrenciler İçin Karşı Olası Tehditleri

TEHDİTLER	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Öğrenci dil bariyerinden dolayı öğretmenle anlaşılamaz.	34
Sistem her öğrenciye ulaşamadığı için, öğrenmeye karşı tepki oluşturabilir.	8
Rutinleşme ve ilgisizleşme ortaya çıkar.	32
Öğrencilerin kendi etnik kültürlerine yabancılaşmasına sebep olur.	10
Öğrenci akademik olarak cümleler kurar ancak bilgilerini günlük hayata geçiremez.	10
Öğrenci ders konularına iki dilde de hâkim olamaz.	27
Öğrenci olası okul değişikliğinde yeni okuluna adapte olamaz.	26
Psikolojik olarak dile küser.	34
Kurumlar arası denklik olmadığı için programlar tutarsız olur.	34
TOPLAM	215

Çift dilli eğitim kurumlarının öğrencilere karşı olası tehditlerine ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 6’da gösterilmiştir. Tablo 6’ya göre öğrenci dil bariyerinden dolayı öğretmenle anlaşılamaz (f=34), psikolojik olarak dile küser (f=34) ve kurumlar arası denklik olmadığı için programlar tutarsız olur (f=34) kategorilerinin en çok görüş bildirilen kategori olduğu görülürken, sistem her öğrenciye ulaşamadığı için, öğrenmeye karşı tepki oluşturabilir (f=8) ise en az görüş bildirilen kategori olmuştur. Öğrenci dil bariyerinden dolayı öğretmenle anlaşılamaz (f=34), psikolojik olarak dile küser(f=34), ve kurumlar arası denklik olmadığı için programlar tutarsız olur(f=34) kategorileri aynı frekansa sahip olarak öne çıkmıştır. Öğrencilerin kendi etnik kültürlerine yabancılaşmasına sebep olur (f=

10), öğrenci akademik olarak cümleler kurar ancak bilgilerini günlük hayata geçiremez (f=10) ise az oy alan kategorilerdendir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, çift dilli eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlere yönelik güçlü yanları, zayıf yanları, fırsat ve tehditlerine ilişkin görüşleri kategorilendirilmiş ve Tablo 7’de gösterilmiştir:

Tablo 7

Öğretmenlerin Çift Dilli Kurumlarda Çalışan Öğretmenler İçin Görüşlerine Göre SWOT Matrisi

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
• Dil edinimi ortamı sağlar. • Öğrencileri her iki dilde de ölçme imkânı sağlar. • Öğretmen öğrenciye daha fazla fırsat sunar. • Öğretmenler hedef dilde kendilerini geliştirir. • Disiplinler arası öğrenim olanağı sağlar. • Sınıf öğretmenleri yabancı dille ilgili kültürlenme sürecine maruz kalır. • Öğretmen dili diğer disiplinlerle birleştirerek mesleki gelişimine katkıda bulunabilir.	• Öğretmenin iş yükü artar. • Öğrencilerin öğretmenlere karşı direnç göstermesi sonucu sınıfta negatif ortam oluşur. • Öğretmenler kıyaslanır. • Öğretmenler seviyeler arası geçişi ve uyumu sağlamakta zorlanır. • Sınıftaki öğretmenler birbirini anlamaz. • Ders yükünün fazla olması öğrencileri yorduğu için öğretmen farklı teknik arayışına girer. • Türkiye’de yeni bir sistem olması ve Üniversitelerde konu ile ilgili eğitimin verilmemesinden dolayı, kurumlar oluşabilecek sorunlara hazırlıksız olurlar.

Tablo 7 (devam)

FIRSATLAR	TEHDİTLER
• Öğretmen, öğrencilerin gelişimini İngilizce takip eder. • Hayat Bilgisi ve matematik derslerine giren öğretmenler yeni bilgiler öğrenebilir. • Öğretmen için daha iyi bir eğitim olanağı sağlanır. • Öğretmen eğitsel uygulamaları daha iyi kullanır. • Yabancı dil öğretmenin kendini diğer alanlarda da göstermesini sağlar. • Partnerle çalışmak kolaylaştırıcılık sağlar. • İngilizce öğretmenleri için daha fazla iş olanağı sağlanır.	• Öğretmen ve öğrenci arasında dil bariyeri oluşur. • Öğrenci yabancı dile tepki oluşturur. • Okulda yoğun çalışma saatleri ve öğretmenler arası eşitsizlik oluşur. • Velilerle iletişim kazaları yaşanabilir. • Öğretmen, öğrenciyle iletişim kurmakta zorlanabilir. • Türkçe konuşan sınıf öğretmeni ile İngilizce öğretmeni anlaşılmayınca sınıf yönetiminde sorunlar çıkabilir. • Öğretmen tükenmişlik sendromuna girebilir. • Çift dilli eğitim sürecinde yalnız bırakılan öğretmene konuyla ilgili yeterli eğitim ve rehberlik sağlanmaz.

Öğretmenlerin çift dilli eğitim hakkında görüşlerine göre okullarının öğretmenler için güçlü yanlarına ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorilendirilmiş ve frekans değerleri Tablo 8’de gösterilmiştir:

Tablo 8
Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenler İçin Güçlü Yönleri

GÜÇLÜ YÖNLER	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Dil edinimi ortamı sağlar.	22
Öğrencileri her iki dilde de ölçme imkânı sağlar.	18
Öğretmen öğrenciye daha fazla fırsat sunar.	29
Öğretmenler hedef dilde kendilerini geliştirir.	30
Sınıf öğretmenleri yabancı dille ilgili kültürlenme sürecine maruz kalır.	27
Öğretmen dili diğer disiplinlerle birleştirerek mesleki gelişimine katkıda bulunabilir.	28
TOPLAM	154

Çift dilli eğitim kurumlarının öğretmenlere karşı güçlü yönlerine ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 8’de gösterilmiştir. Tablo 8’e göre; öğretmenler hedef dilde kendilerini geliştirir (f=30) kategorisinin en çok görüş bildirilen kategori olduğu görülürken, öğrencileri her iki dilde de ölçme imkânı sağlar (f=18) en az frekansa sahip kategori olmuştur. Öğretmen öğrenciye daha fazla fırsat sunar, öğretmen dili diğer disiplinlerle birleştirerek mesleki gelişimine katkıda bulunabilir kategorinin öne çıkan ifadelerindendir.

Öğretmenlerin çift dilli eğitim hakkında görüşlerine göre okullarının öğretmenler için zayıf yanlarına ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorilendirilmiş ve frekans değerleri Tablo 9’da gösterilmiştir:

Tablo 9

Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenler İçin Zayıf Yönleri

ZAYIF YÖNLER	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Öğretmenin iş yükü artar.	35
Öğrencilerin öğretmenlere karşı direnç göstermesi sonucu sınıfta negatif ortam oluşur.	26
Öğretmenler kıyaslanır.	
Öğretmenler seviyeler arası geçişi ve uyumu sağlamakta zorlanır.	25
Sınıftaki öğretmenler birbirini anlamaz.	23
Ders yükünün fazla olması öğrencileri yorduğu için öğretmen farklı teknik arayışına girer.	33
Türkiye’de yeni bir sistem olması ve Üniversitelerde konu ile ilgili eğitimin verilmemesinden dolayı, kurumlar oluşabilecek sorunlara hazırlıksız olurlar.	35
TOPLAM	177

Çift dilli eğitim kurumlarının öğretmenlere karşı güçlü yönlerine ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 9’da gösterilmiştir. Tablo 9’a göre; öğretmen iş yükü artar (f=35) ve Türkiye’de yeni bir sistem olması ve Üniversitelerde konu ile ilgili eğitimin verilmemesinden dolayı, kurumlar oluşabilecek sorunlara hazırlıksız olurlar (f=35) kategorileri en çok görüş bildirilen maddeler olduğu görülürken, sınıftaki öğretmenler birbirini anlamaz (f=23) en az frekansa sahip kategori olmuştur.

Öğretmenlerin çift dilli eğitim hakkında görüşlerine göre okullarının öğretmenler için sağladığı fırsatlara ilişkin ortaya koydukları görüşler kategorilendirilmiş ve frekans değerleri Tablo 10’da gösterilmiştir:

Tablo 10

Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenler için Sağladığı Fırsatlar

FIRSATLAR	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Öğretmen, öğrencilerin gelişimini İngilizce takip eder.	20
Hayat Bilgisi ve matematik derslerine giren öğretmenler yeni bilgiler öğrenebilir.	23
Öğretmen için daha iyi bir eğitim olanağı sağlanır.	27
Öğretmen eğitsel uygulamaları daha iyi kullanır.	20
Yabancı dil öğretmenin kendini diğer alanlarda da göstermesini sağlar.	29
Partnerle çalışmak kolaylaştırıcılık sağlar.	32
İngilizce öğretmenleri için daha fazla iş olanağı sağlanır.	23
TOPLAM	174

Çift dilli eğitim kurumlarının öğretmenler için sağladığı fırsatlara ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 10’da gösterilmiştir. Tablo 10’a göre; partnerle çalışmak kolaylaştırıcılık sağlar (f=32) kategorisi en çok görüş bildirilen madde olduğu görülürken, öğretmen, öğrencilerin gelişimini İngilizce takip eder (f=20) en az frekansa sahip kategori olmuştur.

Çift dilli eğitim hakkında çalışan öğretmenlerin görüşlerine göre okulların öğretmenlere karşı olası tehditleri kategorilendirilmiş ve frekans değerleri tablo 11’de gösterilmiştir:

Tablo 11

Çift Dilli Eğitim Veren Kurumların Öğretmenlere Olası Tehditleri

TEHDİTLER	ÇALIŞMA GRUBU (N=7)
FİKİRLER	f
Öğretmen ve öğrenci arasında dil bariyeri oluşur.	32
Öğrenci yabancı dile tepki oluşturur.	27
Okulda yoğun çalışma saatleri ve öğretmenler arası eşitsizlik oluşur.	35
Velilerle iletişim kazaları yaşanabilir.	28
Öğretmen, öğrenciyle iletişim kurmakta zorlanabilir.	28
Türkçe konuşan sınıf öğretmeni ile İngilizce öğretmeni anlaşılmayınca sınıf yönetiminde sorunlar çıkabilir.	26
Öğretmen tükenmişlik sendromuna girebilir.	35
Çift dilli eğitim sürecinde yalnız bırakılan öğretmene konuyla ilgili yeterli eğitim ve rehberlik sağlanmaz.	35
TOPLAM	246

Çift dilli eğitim kurumlarının öğretmenlere olası tehditlerine ilişkin ortaya çıkan 7 ortak kategori ve bu kategorilerin frekans değerleri Tablo 10’da gösterilmiştir. Tablo 11’e göre; okulda yoğun çalışma saatleri ve öğretmenler arası eşitsizlik oluşur (f=35), öğretmen tükenmişlik sendromuna girebilir (f=35) ve çift dilli eğitim sürecinde yalnız bırakılan öğretmene konuyla ilgili yeterli eğitim ve rehberlik sağlanmaz (f=35) kategorileri en çok görüş bildirilen maddeler olduğu görülürken, Türkçe konuşan sınıf öğretmeni ile İngilizce öğretmeni anlaşılmayınca sınıf yönetiminde sorunlar çıkabilir (f=26) en az frekansa sahip kategori olmuştur. Öğretmen ve öğrenci arasında dil bariyeri oluşur (f=32) öne çıkan maddeler arasındadır.

5.2 Sonuçlar

Bu çalışmada çift dilli eēitim veren kurumlarda görev yapan rretmenlerin görüşlerinin alınması incelenmiştir. Konu ile ilgili alan yazını incelendiēinde çift dilli eēitim veren kurumlarla ilgili araştırmaların sınırlı sayıda olduēu görülmektedir. Bu nedenle çift dilli eēitim veren kurumlarla ilgili FÜTZ analizi ile, mevcut ve gelecekteki durumu ortaya çıkarmaya ve geleceēe ilişkin yeni yöntemler belirlemeye yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduēu ifade edilebilir. Bu alışma bulgularının çift dilli eēitim veren özel okullara katkı saēlanması beklenmektedir. Bu araştırma İstanbul ilinde gerekleřtiēinden dolayı genelleme yapılmamalıdır.

Demografik deēiřkenlere göre özel okullarda çift dilli eēitim uyulamasında görev yapan rretmenler arasında bir fark olup olmadıēı incelenmiş olup mezuniyet durumlarına, yaşa, kıdemine ērenim durumuna göre bir fark olmadıēı saptanmıştır.

Yapılan SWOT analizine göre çift dilli eēitim veren kurumların hem ērenciler hem de rretmenler için güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiştir. Ayrıca, sunulan fırsatlar ve olası tehditler de saptanmıştır. Swot analizine göre ērenciler ve rretmenler için olası tehditler daha fazla çıkmıştır.

Katılımcılar ift dilli eēitim veren kurumların en güçlü yönlerinin ērenciler için doēal bir ērenme ortamı sunduēunu belirtmişlerdir. ērencilere daha iyi bir eēitim olanaēı saēlanır. Bu kurumlarda eēitim gören ērencilerin hayat bilgisi, matematik, bilişim, drama gibi dersleri İngilizce olarak görmeleri yabancı dile daha fazla maruz kalmalarına fırsat sunar. Böylelikle ift dilli eēitim görmeyen ērencilerle aralarında büyük bir fark olur. Kendilerini her iki dilde de rahat ifade ederler.

Araştırmanın bulgularına göre ērencilerin gördükleri yoēun İngilizce ders saatleri hem akademik hem de sosyal konularda gelişmelerini saēlar. Farklı kültürlerle ilgili fikir sahibi olurlar. Kendi kültürleriyle mukayese edebilirler. Benzerlik ve farklılıkları kolaylıkla kavrarlar. Bu da farklı bakış açıları kazanmalarına destek olur. Ayrıca, ērenciler bilişsel seviyede daha esnek olurlar.

Araştırmanın bulgularına göre ērenciler yurt dışında veya yabancı dilde eēitim veren okullarda adaptasyon sorunu yaşamadan okuyabilirler. Uluslararası sınavlarda başarılı olurlar. Farklı diller ērenmeleri kolaylaşır. Yabancı dili kullanarak

öğrendikleri için kendilerini rahat ifade ederler. Yabancı dilde konuşan akranlarıyla kolaylıkla anlaşılır.

İngilizce hayat bilgisi ve matematik derslerine ağırlık verildiği için öğrenci bunalabilir ve akademik olarak zorlanabilir. Öğretmenler ders yükünün fazla olmasından dolayı yorulan öğrencilerin dikkatini çekmek için farklı teknik arayışlarına girerler Öğrenciler iki dilde de öğrendikleri tüm konulara hâkim olamayabilirler. Öğrenci daha iyi olduğu dile yönelir ve çoğunlukla ana dillinde düşünüp ikinci dile çeviri yaparlar.

Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin ders yükünün azaltılması gerekir. Yoğun akademik programdan bunalan öğrenci derslerde sıkılır ve başarısında düşüş yaşanır. MEB sınavlarında başarı sağlayamayabilir. Bu da başarı kaygısı yaşamasına sebep olur. Yaşadığı duygulardan dolayı okuldan uzaklaşabilir.

Yapılan araştırmaya göre çift dilli eğitim sistem içerisinde çalışacak öğretmenler hizmetiçi eğitimler almalıdır. Beraber çalışacak öğretmenler titizlikle seçilmelidir. Partner olarak çalışacak öğretmenlerin de uyum süreçlerinden geçirilmeleri gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerine yabancı dil eğitimi verilmelidir. Sınıf öğretmeni ve İngilizce öğretmeni dil bariyerinden dolayı anlaşamazlarsa sınıf yönetiminde sorunlar çıkabilir.

Dil bariyerinden dolayı İngilizce öğretmenleri öğrencilerle bağ kurmakta sıkıntı yaşayabilir. Öğrenci sınıf öğretmeni ile iletişim kurmak daha rahat olabilir. Öğrenci İngilizce'ye tepki oluşturabilir. Bu da sürekli Türkçe konuşmasına neden olur.

Araştırmanın bulgularına göre İngilizce öğretmeni velilerin yanında Türkçe konuşmadığı için aralarında iletişim kazaları yaşanabilir.

Yapılan araştırmanın bulgularına göre öğretmenler arası eşitlik sağlanmalıdır. Türk İngilizce öğretmenlerinin, yabancı öğretmenlerin ve sınıf öğretmenlerinin ders saatleri arasında farklılık olmamalıdır. Öğretmenler eğitim öğretim sürecinde yalnız bırakılmamalıdır. Süreçte yalnız olduğunu hisseden öğretmen tükenmişlik sendromuna girebilir. Öğretmenlere çift dilli eğitim ile ilgili yeterli eğitim ve rehberlik sağlanmalıdır.

Araştırmanın bulgularına göre İngilizce öğretmenleri çift dilli eğitim veren kurumlarda çalıştıktan sonra daha rahat iş bulurlar. Eğitsel uygulamaları iyi

kullanırlar. Öğretmenler kendilerini her alanda rahatlıkla gösterebilirler. İngilizce öğretmenleri farklı branş derslerine de girdikleri için geniş bir bilgi birikimine sahip olurlar.

5.3 Öneriler

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında aşağıda belirtilen öneriler geliştirilmiştir:

- İngilizce matematik derslerine giren öğretmenler için matematik derslerinin planlanması gerekmektedir.
- Öğretmenlerin okul yönetimine ve ders programlarına ilişkin alınan kararlarda fikirleri paylaşılmalıdır.
- Tüm öğretmenlerin ders saatleri eşit olarak düzenlenmelidir.
- Yönetim öğretmenlerin tavsiye dilek ve şikayetlerine daha çok kulak vermelidir.
- Okul öğretmenlerinin motivasyonlarını yüksek tutmaları için etkinlikler düzenlemelidir.
- Üniversitelerde çift dilli eğitim modeline uygun öğretmen yetiştirme uygulamaları hazırlanmalıdır.
- Öğrenmenin hızlanması için planlamalar yapılmalıdır.
- Öğretmenler iş birliğine açık, sınıfı başka bir öğretmenle paylaşabilen kişiler olmalıdır.
- İşe alımda öğretmenler belirli yeteneklere göre seçilmelidir.
- Akademik olarak zayıf olan çocuklar desteklenmelidir.
- Öğrenmede eşitlik sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin ders yükü azaltılmalıdır.
- Öğrencilerin eğitim sürecinde kaygılanmasının azaltılması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Çift dilli eğitim veren kurumlar ortak programlar hazırlamalıdır.
- Çift dilli eğitim araştırmasının öğrencilerle de yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Ajmera, P. (2017). Ranking the strategies for Indian medical tourism sector through the integration of SWOT analysis and TOPSIS method, *International Journal of Health Care Quality Assurance*, 30(8), 668-679.

Aksoy, E. (2006). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Rollerini (Aydın ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Arı, S., Çakır, Ö., Özköse, H. (2013). Uzaktan Eğitim Süreci için SWOT Analizi. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 42-54.

As, A., M., (2019). Özel Okullarda Çift Dilli Eğitim Uygulamasında Eş Öğretmenler Arasındaki Çatışma Nedenleri Ve Çözüm Yolları. (Yüksek Lisans Tezi). <http://openaccess.hacettepe.edu.tr> adresinden edinilmiştir.

Arvasi, S. (1995). Eğitim Sosyolojisi. Burak Yayınevi, İstanbul.

Aydın, S. (2006). İkinci Dil Olarak İngilizce Öğrenimindeki Başarı Düzeyinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (2), 273-283.

Bahar, Z., Başkale, H. (2008). Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramıyla İlgili Bir Gözden Geçirme. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 1 (2), 133-147.

Benton, M. (2018). Çift Dilli Eğitim, dilin “edinilmesini” sağlıyor. Hürriyet Gazetesi. <http://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/istanbul/merkez/cift-dilli-egitim-dilin-edinilmesini-sagliyo-41032242> adresinden erişilmiştir.

Bialystok, E. (2016). Bilingual education for young children: review of the effects ve consequences. *International Journal of Bilingual Education ve Bilingualism*, 1-14.

Baker, J. M. (1995). inclusion in Virginia: educational experiences of students with learning disabilities in one. *Journal of Special Education*, 29 (2), 116- 123.

Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 1-15.

Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 231– 274.

Bonfiglio, C. (2017, Mayıs 23). 10 Amazing Benefits of Being Bilingual. Erişim adresi: <https://bilingualkidspot.com/2018/01/03/benefits-of-being-bilingual/>

Bozavlı, E. (2013). Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminin Tarihsel Süreci ve Amaçları. Kastamonu Eğitim Dergisi, 21 (4), 1561-1574.

Cebecioğlu, C. (2006). SWOT Analizi ve Bir İşletme Üzerine Uygulama. Gebze: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Chen, Resurreccion, ve Paguio, 1996; Evans, 1999; Jaaniste, Hayes ve Von Baeyer, 2007; Rickard, Gallahue, Gruen, Tridle ve ark, 1995; Whitener, Karen ve Maglich, 1998.

Creswell, J. W. (2002). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.

Creswell, J.W. (2015) Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni (3. Baskıdan Çeviri, Çev. Ed. Bütün, M. & Demir, S. B.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness in qualitative research. Medsurg Nursing, 25(6), 435-437.

Dalgıç, G.; Doyran, F.; Vatanartıran, S. (2012). Ücretli öğretmenlerin, katıldıkları pedagojik formasyon programına ilişkin deneyimleri. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, (11), 39-54.

Darling-Hammond, L., Falk, B. (1997). "Using standards and assessments to support student learning," Phi Delta Kappan, vol 79, issue 3, 190-199.

Dennaoui, K., Nicholls, R. J., O'Connor, M., Tarasuik, J., Kvalsvig, A., & Goldfeld, S. (2016). The English proficiency and academic language skills of Australian bilingual children during the primary school years. International journal of speech-language pathology, 18(2), 157-165.

Friend, M., Cook, L., Hurley-Chamberlain, D., & Shamberger, C. (2010). Co-teaching: an illustration of the complexity of collaboration in special education. Journal of Educational & Psychological Consultation, 20(1), 9-27.

Gaonac'h, D. (2006). L'Apprentissage précoce d'une langue étrangère. Le point de vue de la psycholinguistique. Paris: Hachette.

Gort, M., & Pontier, R. W. (2013). Exploring bilingual pedagogies in dual language preschool classrooms. Language and Education, 27(3), 223-245.

Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. K. Denzin ve Y. S. Lincoln (Ed.). Handbook of Qualitative Research (s. 105–117). Thousands Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.

Gündüzalp, S., Özcan, B., M., Polat, H., Yaraş, Z. (2015). Eğitim Kurumlarında SWOT Analizi. Turkish Journal of Educational Studies, 2 (1), 2-28.

Gürler, M. (2020). Devlet Okuluyla Özel Okul Arasındaki Farklar, Kapadokya Eğitim Dergisi, 1(1).

Gürler, S.A. (2020). Fen Bilimleri Dersinin İlkokullarda Yetiştirme Programına (İYEP) Dâhil Edilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri, YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(1), 266-294.

Harbaugh, R. J. (2005). Examining the correlates of effective schools present in an intermediate school: A case study (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Immaculate University, Pennsylvania.

Haugen, E. (1971). The ecology of language. Linguistic Reporter.

Karataş, Z., (2017). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişimi: Nitel Yaklaşımın Yükselişi. Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi. 1, 68 – 86.

Kamenetz, A. (2016, Kasım 29). 6 Potential Brain Benefits Of Bilingual Education. Erişim Adresi: <https://www.npr.org/sections/ed/2017/12/29/497943749/6-potential-brain-benefits-of-bilingual-education>

Kaplan, R. S. ve Norton, D. P. (2014). Strateji Haritaları, 4. İstanbul: Alfa.

Kesici, Ş., A., ve Keleş, N., H. (2022). COVID-19 Sonrası Eğitim Liderliği Stratejileri: İstanbul İli İçin FÜTZ (SWOT) Analizi. 15. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi.

Kulaksızoğlu, A., Çakır, A. ve Dilmaç B. (1999). Türkiye’de Özel Okullar Hakkındaki Tutumla İlgili Bir Araştırma, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 11, 233-246.

Küçükçayır, A.G. ve Cemaloğlu, N. (2017). Türkiye’de Geçmişten Günümüze Özel Okullar ve Uygulanan Politikalar Üzerine Bir Araştırma, 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi.

Landis, B. C. (1998). Looking at the effective school characteristics and performance assessment Pennsylvania elementary schools (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Lehigh University.

Lezotte, L. W. (1991). Correlates of effective schools: The first and second generation. "Learn from effective schools," Social Policy, 22(3), 34-36. "Principal' insights from effective schools," Education Digest, 58(3), 14-16.

Lezotte, L. (2001). Revolutionary and evolutionary: The effective schools movement. Okemos, MI: Effective Schools Products, Ltd.

Loveless, B. (2017). Learning a Foreign Language Supports Academic Achievement and Cognitive Development. Erişim Adresi: [https://www.educationcorner.com/benefits-of-learning-a-foreign language.html](https://www.educationcorner.com/benefits-of-learning-a-foreign-language.html).

Mackey, W. F. (1970). A typology of bilingual education. Foreign language annals, 3(4), 596-606.

Mallat, N. (2007). Exploring consumer adoption of mobile payments—A qualitative study. The Journal of Strategic Information Systems, 16(4), 413-432.

Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. New York: Sage Publications, Inc.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). Nitel Veri Analizi. (Çev. Editörü. Akbaba Altun, S. & Ersoy, A.). Ankara: Pegem Akademi.

Neuman, W. L. (2012). Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar I-II. Cilt (5. Basım). İstanbul: Yayın Odası

Onursal, İ. (2019). Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yaş Etkeni Üzerine Bir Değerlendirme. Dil Dergisi, 170/1, 40-53.

Özbek, O. (2000). Stratejik planlama ve yönetim. C. Elma, ve K. Demir (Ed.). Yönetimde çağdaş yaklaşımlar (s. 301-311). Ankara: Anı Yayıncılık.

Pearce, J. A. ve Robinson, R. B. (2007). Strategic Management: Formulation, Implementation, ve Control. Singapore: McGraw-Hill Companies.

Piaget, J. (2007). Çocukta Dil Ve Düşünme (The Language And Thought Of The Child),

(Çeviren: S, E, Siyavuşgil). Ankara: Palme Yayıncılık.

Pontier, R., & Gort, M. (2016). Coordinated translanguaging pedagogy as distributed cognition: A case study of two dual language bilingual education preschool coteachers' languaging practices during shared book readings. International Multilingual Research Journal, 10(2), 89-106.

Siraj-Blatchford, I. vd. (2002). Researching Effective Pedagogy in the Early Years. London: Department for Education and Skills.

Swayne, L. E., Duncan, W. J., ve Ginter, P. M. (2006), Strategic Management of Health Care Organizations. New Jersey: Blackwell Publishing.

Taymaz, H. (2019). Okul Yönetimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Tercan, C. ve Tercan H. (2020). Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 7, 240,257.

Uygun, S. (2003). Türkiye’de Düünden Bugüne Özel Okullara Bir Bakış, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1-2, 07-120.

Ülgen, H. ve Mirze, K. (2010). İşletmelerde Stratejik Yönetim. İstanbul: Beta Yayınları.

Şahin, Y. (2009). Yabancıdil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar. TSA Dergisi,13(1), 149-158

Van Rinsveld, A., Dricot, L., Guillaume, M., & Schiltz, C. (2015). Functional connectivity and structural analyses in the bilingual brain: implications for arithmetic.

Vanthier, H. (2009). L’Enseignement aux enfants en classe de langue. Paris: Clé International.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. Eğitim ve Bilim Dergisi, 23 (112), 7-17.

Yıldırım, A. ve H. Şimşek, (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Teknikleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldırım A, Şimşek H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yılmaz, M. Y. (2014). İki Dillilik Olgusu ve Almanya’daki Türklerin İki Dilli Eğitim Sorunu. Electronic Turkish Studies, 9(3)